

Sprejemni SVETU

ARABSKA LIGA PROTI FRANCOŠKI POLITIKI V ALŽIRIJI

V Kairu se je zaključilo 32. zasedanje sveta Arabske lige, na katerem so sprejeli maroški predlog o sklicanju izrednega sestanka zunanjih ministrov arabskih držav. Sklenjeno je bilo tudi, da je kakršnokoli vmešavanje v zadeve Srednjega vzhoda glede palestinskega vprašanja proti načelom ustanovne listine OZN. V posebni resoluciji pa so udeleženci tega zasedanja poudarili, da je potrebno ostro nastopiti proti Franciji, ki po njihovem mišljenju poskuša okrniti enotnost Alžircev, zavlačuje rešitev alžirskega vprašanja, ki je možna le s priznanjem samoodločbe Alžircev o ustanovitvi samostojne države, in proti izvedbi pokrajinskih volitev v Alžiriji.

ZAHODNI VOJAŠKI BLOKI — NEUMNOST

Predsednik vlade Sovjetske zveze Nikita Hruščev, ki je te dni zaključil obisk v Indoneziji, je dal več zanimivih izjav. Tako je med drugim dejal, da SZ vse bolj želi pozdraviti na konferencah velikih državnikov tudi predstavnike Kitajske, Indije, Indonezije in Japonske, vendar pa da bo možno na bližnji konferenci velikih štirih rešiti nemško vprašanje tudi brez navzočnosti LR Kitajske, ki je nekatere velesile še niso priznale. Hruščev je tudi dejal, da smatra »japonsko-ameriški sporazum o varnosti« za vmešavanje v notranje zadeve Sovjetske zveze in da so Atlantiska zveza, SEATO in CENTO obsojeni na propad, ker so — neumnost.

POSVETOVANJE O ČLOVEŠKIH PRAVICAH

V Ženevi se je sestala komisija Združenih narodov za človeške pravice. Zasedala bo tri tedne in razpravljala o pojavih protizidovske gonje v nekaterih državah in o pravicah beguncev do koriščenja političnega zatočišča.

V nekaj vestah

CARIGRAD — V Carigradu bodo zgradili največji most v Evropi, ki bo hkrati četrti največji most na svetu. Vezal bo evropski in azijski del Turčije čez Bosporo ožino. Most bo dolg 1358 metrov, gradili pa ga bodo štiri leta. Turška vlada je že razpisala licitacijo.

LONDON — Po vesteh britanskega tiska, bo razglasitev ciprske neodvisnosti znova odložena in sicer najmanj za dva meseca, lahko pa tudi do junija. Predvidevajo, da bo uradno sporočilo o tem izdano že sredi prihodnjega tedna.

TOKIO — Levičarska študentska federacija »Zemgakuren« bo sodelovala v demonstracijah, stavkah in novem pohodu pred japonskim parlamentom, s katerim bodo protestirali proti ratifikaciji ameriško-japonske pogodbe o varnosti.

MOSKVA — Združeni arabski republikani bo Sovjetska zveza nudila tehnično pomoč v graditvi tovarne antibiotikov in tovarne kemičnih farmacevtskih pripravkov.

BUENOS AIRES — Stridneva stavka osebja zračne družbe »Aerolinas Argentinas« se je končala. Uprava družbe je pristajala na zahteve stavkajočih, da bo še nadalje veljal 40-urni delovni teden in da bo opusila svoj sklep, po katerem bi se delovni teden raztegnil na 44 ur.

7 SLOVENSKI JADRAN

Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Rastko Bračič. Izhaja vsak petek. Izdaja CZP Primorski tisk Koper. Uredništvo in uprava v Kopru, Cankarjeva 1, telefon 170. Posamezen izvod 10 din. — Letna naročnina 500 din, za tujino 1300 dinarjev ali 3,5 am. dolarja. — Bančni račun 602-70-1-181. Rokopisov in fotografij ne vračamo. — Tisk in tiskarna CZP »Primorski tisk«

ZAHODNONEMŠKE ŽELJE

Zahodnonemški kancler Adenauer je te dni izrazil željo, naj bi NATO dovolil Zahodni Nemčiji izgradnjo vojaških oporišč izven državnih meja, najprej pa v Spaniji. Ta Adenauerjeva želja pa ob vesti, da se Zahodna Nemčija namerava oborožiti z jedrskim orožjem vzbuja sum, da Nemci ne bodo nikdar odstopili od težnje po militarizaciji. Vse kaže, da jih zgodovina ni izučila in da brez vojaških bobnov težko živijo.

Razpis tečaja

ZA SPREJEMNI IZPIT ZA VPIS V VIŠJO KOMERCIALNO SOLO
Višja komercialna šola v Mariboru bo te dni objavila razpis za sprejem v I. letnik. Sprejeti bodo lahko tudi kandidati, ki nimajo popolne srednje šole, a imajo končano osemletko in najmanj 4 leta gospodarske prakse, morajo pa opraviti sprejemni izpit. Da bi omogočili kandidatom te izpite, bo Ljudska univerza okraja Koper v primeru zadostnega števila interesentov priredila poseben tečaj v Kopru. Vse, ki bi se želeli vpisati, vabimo, da se prijavijo pisмено ali osebno na naslov: Ljudska univerza okraja Koper, Kreljeva ulica 5, kjer dobita vsa ostala pojasnila. Prijave sprejemamo do 20. marca 1960.

LJUDSKA UNIVERZA
OKRAJA KOPER

Zasedanje zdravstvenih delavcev Slovenije

V dvorani hotela »Central« v Portorožu je v soboto in nedeljo zasedal razširjeni plenum Republiškega odbora sindikata zdravstvenih delavcev Slovenije. Zasedanja se je udeležilo 88 delegatov in številni gostje, med njimi član IS LRS Niko Šilih, ki je obenem predsednik republiškega sveta za zdravstvo, sekretar centralnega odbora sindikata zdravstvenih delavcev Jugoslavije Miloš Orlič, predsednik zveze sindikata javnih služb Slovenije Branko Babič, državni sekretar za zdravstvo dr. Jože Benigar in drugi.

Predsednik republiškega odbora sindikata zdravstvenih delavcev dr. Rado Osváld je v svojem poročilu nakazal glavne naloge in probleme, ki stojijo pred sindikatom. Zdravstveno službo je treba prilagoditi razvoju in potrebam naše družbe. Zato bo treba doseči tako organizacijo zdravstvenega dela, da bodo zagotovljeni čim večji uspehi tako pri varovanju naših ljudi pred boleznijo, kakor pri vračanju njihove sposobnosti za delo. Tudi v

Vloga in delo higienske in tehnične zaščite sodi danes brez dvoma v vrsto važnih činiteljev, ki so pri izpolnjevanju velikih nalog v našem gospodarstvu, predvsem v industriji, važnega in odločilnega pomena. Izboljšanje higienskih in tehničnih pogojev za varno delo občutno vpliva na dvig narodnega dohodka, saj je znano, da se izgube, ki jih utrpimo zaradi nesreč pri delu, slabih pogojev dela, slabe prehrane in podobnih pomanjkljivosti, izražajo večkrat v izredno visokih številkah. Gre torej za sredstva, ki si jih odtugujemo zaradi pomanjkljivega dela HTZ, čeprav je ta opravila v minulih letih velikansko, ponekod celo pionirsko delo. Marsikje so z uvajanjem novih metod dela, z boljšo organizacijo dela in nenehno čuječnostjo služ za HTZ uspeli znižati število nesreč na minimum. Zal pa temu vprašanju ne posvečajo povsod dovolj pozornosti in se še vedno srečavamo s primeri, ko posamezna podjetja beležijo leto za letom veliko število nesreč pri delu, ponekod precej nad republiškim povprečjem.

Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Kopru posveča že več let temu vprašanju posebno pozornost in ne šteti s sredstvi. Razni tečaji in predavanja, ki jih

prereja ZSZ v Kopru so se izkazali za najboljše obliko usposabljanja kadrov na tem področju. In prav po zaslugi dejavnosti zavoda se marsikje otrešajo klasičnih metod dela in so v prizadevanju za boljšo zaščito naredili velik korak naprej, kar je v mnogih primerih pripomoglo do občutnega znižanja nesreč pri delu ali pa vsaj v preprečevanju težjih nesreč.

Na prisrčni slovesnosti je pretekli teden izročil predsednik izvršilnega odbora Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje, inž. Peter Aljančič, najbolj zaslužnim tehnikom in komisijam HTZ za požrtvovalno delo in dosežene uspehe na področju higienske in tehnične zaščite posebno priznanje: diplome in denarne nagrade. Slovesnosti sta se udeležila tudi namestnik direktorja Republiškega zavoda za socialno zavarovanje v Ljubljani, tovariš Strle, in direktor OZSZ v Kopru Bogomil Bitežnik. Vsi

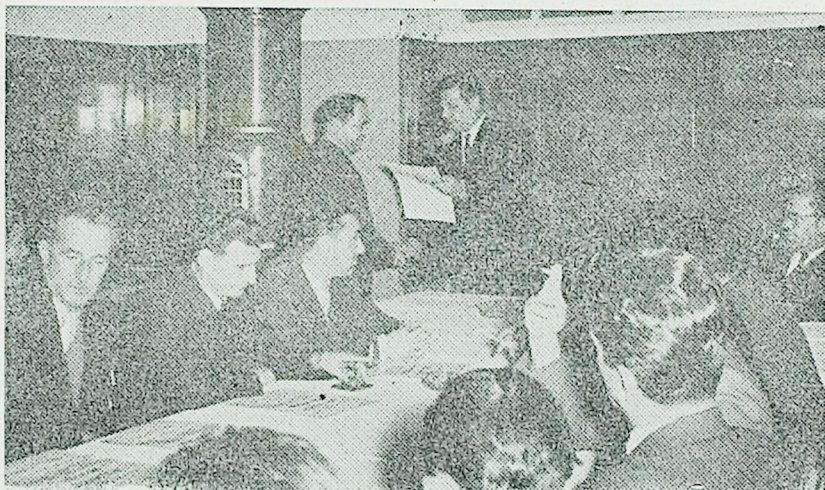
imenovani tovariši so v svojih kratkih nagovorih poudarili vse večji pomen HTZ v našem gospodarstvu in z bodrilnimi besedami pozvali prisotne tehnične predstavnike komisij HTZ k še bolj poglobljenemu delu te službe. Tovariš Strle je nagrajenem čestital za zasluge na tem področju ter pohvalil prizadeti Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Kopru, kjer so pravilno dojeli osnovno nalogo, da je treba nuditi vsi pomoč predvsem organom za HTZ v podjetjih.

Kot posamezniki so prejeli diplome in nagrade v skupnem znesku sto tisoč dinarjev naslednji tehnik in komisij HTZ: Ljuboslav Škerjanc, Djuro Vrkljan, Karl Pirc, Rudolf Bozi, Dušan Miličević in Angel Lozej; enako priznanje so dobile tudi tri komisije za HTZ pri podjetjih: »Topol« v Ilirski Bistrici, LTV v Postojni in Rudnik Sečovelje. (b)

Rojaki iz Doline na obisku v Hrpeljah

Na pustno nedeljo popoldne je v Hrpeljah gostovalo kulturno-prosvetno društvo »Valentin Vodnik« iz Doline pri Trstu. Pred napolnjeno dvorano »Svobode« je nastopil najprej 26-članski moški pevski zbor, ki ga sestavljajo večinoma mladi kmečki ljudje in delavci. Zapeli so več pesmi, med njimi nekaj Gerbičevih, Vodopivčevih in Aljaževih skladb. Poslušalce je iznenadila izredna discipliniranost zboru, svežina in ubranost glasov ter kultivirana dinamika podajanja. Njihov mladi

tamburaški zbor, ki šteje zaenkrat 12 članov, je lepo odigral več valčkov, komponiranih na motiviko slovenskih narodnih pesmi. Nadvse osvežujoče pa je na poslušalce deloval nastop godalnega terceta s harmoniko, basom in kitaro. Virtuoznost izvajanja lahke glasbe, zlasti na harmoniko, je v tem triu če že ne prekašala, pa vsaj vstric dohajala znamenite »Avsenike« zlasti v tistem delu programa, kjer je ob domiselni spremljavi vseh treh instrumentov pred mikrofonom nastopil moški duet z beneškimi in drugimi slovenskimi popevkami. Ves koncertni program je povezal simpatični napovedovalec z nevsiljivimi, duhovitimi besednimi vložki. Občinstvo je drage goste nagradilo z navdušenim ploskanjem. Član odbora domače Svobode jim je izrazil zahvalo in pohvalo za ugotovitvijo, da društvo »Valentin Vodnik« častno izpolnjuje program, ki je izražen v samem imenu društva in ki za Slovence doma in po svetu pomeni ljubezen, zvestobo in lepoto naše besede in pesmi. Jaša

Podpredsednik OLO Koper inž. Peter Aljančič podeljuje diplome najboljšim tehnikom HTZ po naših podjetjih

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Izkoriščanje kmetijskih zemljišč

Konec lanskega leta je izšel zakon o izkoriščanju kmetijskih zemljišč, ki ugotavlja v svojem prvem členu, da je izkoriščanje kmetijskih zemljišč splošnega družbenega pomena. Zakon še poudarja, da pri tem ni važno, čigava lastnina so kmetijska zemljišča in da jih je treba izkoriščati praviloma le za kmetijsko proizvodnjo.

V skladu s tem temeljnim načelom o izkoriščanju kmetijskih zemljišč so ostala določila, ki jih postavlja zakon. Ta v prvi vrsti zahteva, da lahko občinski ljudski odbori poskerbijo za obdelovanje tistih zemljišč, ki jih obdelovalci ne obdelujejo, ali ne obdelujejo tako, kot predpisuje zakon. Razen tega pa omenjeni odbori tudi lahko predpišejo določene minimalne agrotehnične in agromelioracijske ukrepe za obdelovanje kmetijskih zemljišč. Za širša območja ukrepa v omenjenem smislu okrajni ljudski odbor.

Ko gre za uresničenje načel in določil zakona o izkoriščanju kmetijskih zemljišč, kar se izvaja v vedno širšem obsegu, je treba vsekakor omeniti tista določila,

ki zadevajo lastnino zasebnikov. Spricho razdrobljenosti zemljiške posesti zlasti v Sloveniji bi bilo namreč nemogoče izvesti zakon tako kot je predvideno, če ne bi zakon omogočil določene posege tudi v to področje. Seveda ti posegi ne smejo biti taki, da bi krnili pravice državljana kot lastnika zemljišča. Zato tudi zakon predvideva v prvi vrsti sporazume, ki naj bi jih sklepali s kmetijskimi organizacijami zlasti za izvedbo določenih agrotehničnih in agromelioracijskih ukrepov, to je za zboljšanje obdelave zemljišč, za namakanje ali izsuševanje in podobno. Le v skrajnem primeru, če lastnik ne bi hotel izvajati predpisanih ukrepov, pride lahko do uvedbe prisilne uprave za čas od enega do petih let. Iz dohodkov zemljišča v času prisilnega upravljanja, se seveda krijejo stroški, ki jih predvidevajo ukrepi. Tak ukrep je možen tudi v primeru, če lastnik noče obdelati zemljišča, ali če živi stalno v tujini, in podobno.

Zakon o izkoriščanju kmetijskih zemljišč določa podrobneje, kako se izkoriščajo ta zemljišča na območju hidromelioracijske sistema, kdaj se lahko izkori-

ščajo zemljišča v nekmetijske namene, posebej pa obravnava tudi vprašanje arondacij, ki je poseben način za boljše izkoriščanje kmetijskih zemljišč. Arondacije so namreč dopustne, če je to potrebno za smotrnejšo obdelavo zemljišč, za mehanizacijo kmetijskih del, izvedbo melioracijskih in protierozijskih (n. pr. za zaščito pred plazovi) del, za zgraditev gospodarskih objektov, za vzgojo nasadov, in če bi bilo obdelovanje zemljišč s sodobnimi agrotehničnimi metodami onemogočeno ali precej otežkočeno. Vendar pa so arondacije možne samo v korist kmetijskih ali sličnih organizacij.

V večini primerov bo za zboljšanje kmetijske obdelave potrebna arondacija zemljišč, posebno v kopskem predelu, kjer je razcepljenost zemljišč še posebno značilna in kjer so podane z njihovimi arondacijami velike in dejansko edine možnosti za dvig kmetijske proizvodnje. Seveda so tudi v teh primerih z zakonom zaščitene pravice zemljiških lastnikov in imajo pravico do odškodnine po istih pravilih kot to velja za razlastitve.

-dt-

UMRLA JE V TOMAJU ALBINA POČKAR

Te dni je umrla v Tomaju Albina Počkar. 25 let je gospodinjila na posestvu. Ko so pred leti ustanovili obdelovalno zadružno, je bila med prvimi, ki se ji je pridružila in se s svojim delom in svojimi bogatimi izkušnjami uvrstila med prve. O njeni priljubljenosti je pričal tudi velik pogreb in številni venci.

Zveza žena

V OBČINI IZOLA VELIKE KMETIJSKE REZERVE V OPUŠČENIH ZEMLJIŠČIH

Vzroki, posledice in rešitev

Edinstven primer in priložnost za ustanovitev obsežnega socialističnega kmetijskega gospodarstva

Na vprašanje, zakaj je v občini Izola relativno največ opuščenih zemljišč, nam je kmetijski strokovnjak odgovoril takole: — Razlogov je več: najprej velja omeniti močno industrijo na našem področju, ki je odtegnila številne kmetovalce od intenzivnega obdelovanja zemlje; precejšnje število polproletarcev, torej ljudi, ki ob redni zaposlitvi v industriji obdelujejo tudi zemljo, vlagajo vanjo bore malo sredstev: izkoriščajo le donosne površine (sadojnake in vinograde), opuščajo pa ostala zemljišča. V odnosu do zemlje pa je pri mnogih odigrala važno vlogo tudi težnja po prejemanju otroškega dodatka, pridobitvi pravice do pokojnine in podobno, niso pa tudi redki primeri, da zasebni kmetovalci zapuščajo zemljo, ker menijo, da se ob formiranih družbenih posestvih ne bodo mogli meriti z njimi po proizvodnji.

To bi naj bili torej glavni vzroki, da je površina opuščenih zemljišč na področju izolske občine tako velika in znaša okrog 1800 ha več ali manj plodne zemlje. Pripomniti moramo, da gre izključno za zelo razdrobljena zemljišča, zato ni čudno, da se gospodarske organizacije socialističnega sektorja pri reševanju vprašanja opuščenih zemljišč, oziroma pri načrtni obnovi teh, srečujejo s težavami pri urejanju lastništva. Z učinkovito komasacijo in arondacijo ter z najemanjem kreditov za obnovo, ki jih

bo zagotovil občinski ljudski odbor prek investicijskih skladov, so se brez dvoma odločili za najboljšo pot, ki zagotavlja že v doglednem času postopno, vendar zanesljivo rešitev tega vprašanja. Razmerje v korist obdelanega zemljišča že v doglednem času, pa si lahko razlagamo še z ugotovitvijo, da je fluktuacija zasebnih proizvajalcev v glavnem zaključena, ugodno kmetijsko sodelovanje z zasebnimi proizvajalci pa bo vilo pogum vsem ustaljenim kmetovalcem, da bodo ob učinkoviti pomoči družbenega sektorja visoko dvignili kmetijsko proizvodnjo.

Gospodarske organizacije v občini Izola bodo že letos obnovile skupno 225 do 245 ha opuščenih zemljišč, s sodobno agrotehnično obdelavo pa bodo nadalje utrjevali že zajeta in obnovljena zemljišča.

Kombinat Koper — obrat Izola I — je pričel z obnavljanjem opuščenih zemljišč že leta 1957. Doslej so imeli lepe uspehe v sadjarstvu in vinogradništvu ter imajo 34 ha sadojnjakov in 35 ha vinogradov novega nasada. K tej površini bodo letos obnovili nadaljnjih 12 ha vinograda, 8 ha nasada breskev in marelic ter 4 ha oljk. Obrat Izola I se širi izključno na račun opuščenih zemljišč.

Obrat Izola II ima 17 ha najboljšega zemljišča v izolski dolini, kjer bodo izvajali nadaljnje agromelioracije ter s tem pridobili idealne površine za proizvodnjo krme za pitališča mlade goveje živine in za intenzivno vrtnarstvo. Ta obrat ima možnost naglega večanja površin, ker pridelovanje krme ni vezano na zaskroženost zemljišča.

KZ Izola je doslej obnovila že 17 ha vinograda v Kortah, 7 ha vrtnarije v Ronkaldu, nasad sadnega drevja in okrog 30 ha površine pa bodo letos še zasadili z mandelji in maraskami. Tudi obnova 20 ha vinograda v tem letu sodi v prvo fazo del za bodoči vinogradniško - sadjarski obrat Ronkald. Plan kooperacije z zasebnimi kmetovalci zajema 230 ha zemljišč, 50 ha vinogradov pa bodo asanirali.

Tudi kombinat Delamaris bo občutno prispeval k obnovi opuščenih zemljišč. Že danes imajo 24 ha novega nasada marask in smokey, v planu nadaljnjega obnavljanja za to leto pa nov nasad marelic na površini 20 ha. Kombinacijo Delamaris obnavlja te po-

vršine izključno za svoje potrebe in bo že v doglednem času lahko kril dobršen del potreb za svojo predelovalno industrijo sadja z lastnih plantaž.

Vprašanje odročnega terena in nekvalitetne zemlje, ki ne pride v poštev za gojitev intenzivnih kmetijskih kultur, bodo na področju občine Izola rešili s pogozdovanjem, kar so že začeli izvajati. Tudi nasadi dišavnice in zdravilnih zelišč iz sredstev ObLO Izola sodijo v vrsto prizadevnih ukrepov, da bodo otoki opuščenih površin že v nekaj letih popolnoma izginili. (bb)

Prodaja deviz zasebnikom

S 25. februarjem letos so stopili v veljavo novi predpisi o prodaji tujih plačilnih sredstev zasebnikom. S temi predpisi je urejena prodaja tako, da je zvišana najvišja kvota, ki jo lahko dobi zasebnik za potovanje v tujino, če potuje z rednim vidiranim potnim listom tja kot turist na 9000 dinarjev, dočim je znižana kvota za obiske sorodnikov ali drugih oseb v tujini na 3.000 dinarjev. Posebej je določeno, za katere namene lahko dobi zasebnik kvoto 6000 dinarjev.

H gornjemu bi dodali naslednje podrobnosti oziroma pojasnila: Dosedanja kvota tujih plačilnih sredstev, ki jih je lahko dobil naš državljan za stroške potovanja v tujino, je bila enotna in je znašala 6000 din enkrat v letu. To je pomenilo dejansko 20 ZDA dolarjev računano po uradnem tečaju. Sedanja kvota je zvišana za turistična potovanja na 9000 dinarjev ali na 30 ZDA dolarjev po uradnem tečaju. Vendar pa je razlika še v tem, da bodo že tajništva za notranje zadeve, ko bodo izdajala potne vize, v njih točno zabeležila namen potovanja tako, da bo označeno ali je potovanje službeno, ko banke za potne stroške na ta-

ko vizo ne bodo prodajale tujih deviz, dalje ali je potovanje »zasebno«, ko bo dobil potnik v banki tujih deviz za 3000 din, ali je potovanje »turistično«, ko bo dobil naš potnik deviz za 9000 dinarjev in podobno. V vsakem primeru je treba na omejenih uradni tečaj priračunati premijo v višini 100% tako, da naš potnik, ki potuje v tujino, dejansko plača za devize 6000, 12.000 oziroma 18.000 dinarjev.

Po pravilu lahko dobi naš državljan omenjena tuja plačilna sredstva samo enkrat na leto, le Državni sekretariat za finance FLRJ lahko odobri tudi višjo ali večkratno kvoto. Posebej je urejeno vprašanje pošiljanja v tujino alimentacij ali retransfera tujih plačilnih sredstev, o čemer ne bi govorili. Pač pa bi omenili, da smejo naši državljanji, ko potujejo v tujino ali se iz nje vračajo, imeti s seboj največ do 1.500 domačih bankovcev v komadih po do 100 dinarjev in ne več do 3000 dinarjev, kot je veljalo do 25. II. 1960. Poleg tega je treba še omeniti, da dobe naši državljanji na potne vize izdane do omenjenega dne v vsakem primeru le kvoto do 6000 dinarjev.

In še investicije v trgovino

V trgovini predvideva okrajni družbeni plan za leto 1960 50 milijonov sredstev. Pri enakih mo-

POVIR PRI SEŽANI

Kot je že običaj bodo Povirci tudi letos popravili vaške poti s prostovoljnimi delom. Že več let pa v Povirju razpravljajo o gradnji avtobusnega postajališča, kar smatrajo za važno nalogo iz prometnih razlogov. Razen tega pa morajo sedaj potniki čakati avtobus kar na prostem. Avtobus pa se ustavlja v neposredni bližini transformatorske postaje, kar je ob grmenju za potnike posebno nevarno. Lokacija postajališča je že odobrena. Izdelan je tudi načrt, delo je treba samo še organizirati. Osnovna organizacija SZDL in krajevni odbor računata na izdatno pomoč vaščanov, saj bo med drugim potrebno izravnati precej terena in urediti vse tako, da bo avtobus lahko ustavljal izven cestišča.

Povirska mladina bo letos naštudirala eno igro, skupaj z odborom SZDL pa bo sodelovala pri proslavi 8. marca — dneva žena in pri proslavi 1. maja. Posebno pozornost bo osnovna organizacija SZDL v Povirju posvetila razvoju kmetijstva, zlasti vprašanju kooperacije med sežansko zadrugo in kmečkimi proizvajalci na Povirskem.

mentih kot pri gostinstvu bo torej moči v letu 1960 skupno investirati v trgovino okoli 140 milijonov dinarjev. Ob upoštevanju dejstva, da trgovina v preteklih letih iz okrajnega investicijskega sklada ni dobila nikakršnih sredstev, iz ostalih skladov pa prav malo, je s tem v letu 1960 dosežen znaten korak naprej v razvoju trgovine, in to trgovine na drobno. Okrajni družbeni plan za leto 1960 določa, da se sredstva, namenjena za trgovino, koristijo izključno za povečanje prodajne zmogljivosti trgovine na drobno, saj trgovina na drobno zelo zastaja za celotnim razvojem gospodarstva in je potrebno razvoju predvsem trgovin s samopo-

strežbo in veleblagovnicam v bodoče posvetiti več pažnje, za kar pa so seveda potrebna tudi finančna sredstva. V letošnjem letu je trgovini dana že znatna materialna osnova za doseg te cilje, predvsem pa bo s tem omogočen hitrejši razvoj v naslednjih letih.

Okrajni družbeni plan in razpisana natečaja dajeja torej znatne možnosti za razvoj obeh gospodarskih dejavnosti. Uresničitev teh ciljev bo v znatni meri odvisna od gospodarskih organizacij in občin, ki bodo morale s tehničnimi pripravami za investicije in delom lastnih sredstev omogočiti predvideni razvoj v letošnjem letu, B.P.

POGOVOR Z VOLIVCI

V današnjem pogovoru z vami boste lahko prebrali odgovore na tri vprašanja. Najprej daje predsednik ObLO Izola Srečko Vičič odgovor na vprašanje skupine volivcev iz tega našega obmorskega mesta, če namerava občina res urediti tamkaj popravljajalno čevljev kot servis stanovanjske skupnosti. Odgovor glasi, da občina ne namerava odkupiti Bullingerjeve delavnice, ker je zastarela in nerentabilna, marveč:

ObLO Izola ima namen, ustanoviti uslužnostno čevljarsko delavnico v okviru stanovanjske skupnosti. Ni pa to edina uslužnostna obrt, ki jo želimo okrepiti. Ustanovili bomo še naslednje obrate: ključavničarski, kleparski, elektroinštalaterski in vodnoinštalaterski, okrepiti pa mizarski, pleksarski in za gospodinjstvo uslužnosti. Tako bomo našemu potrošniku zagotovili možnost vsakodnevnih manjših popravil v gospodinjstvu. Menimo, da

bomo lahko uspeli, ker ima na novo ustanovljena Stanovanjska skupnost že izdelan načrt teh del, sredstva pa bodo poleg nje same zagotovili občinski odbor in gospodarske organizacije.

Drugo vprašanje so postavili prebivalci koprške okolice, ki se vozijo na delo v Koper. Zanima jih, kako bo s postajališči za avtobuse na relaciji Rižana-Zusterna, ker krožijo govorice, da bodo postajališča ukinjena. Odgovarja predsednik ObLO Koper Miran Bertok: Posledica hitro naraščajočega prometa pri nas so številne nesreče, ki so lani terjale več smrtnih žrtev in veliko materialno škodo. Zaradi tega je bil med drugimi preventivnimi ukrepi sprejet tudi skop, da se ob cesti zgradi nekaj avtobusnih postajališč.

Postajališča bi po prvotnem predlogu zgradili pred gostilno v Zusterni, v Semečeli pri Slavniku, pred gostilno v Škočjanu, v Bertokih pri združnem domu in na Križiču pred bifejem. Kasneje pa smo program razširili še z dvema postajališčema za Dekane, dvema za črni kal, postajališčem pri portiču v Zusterni, v Rižani in za Kastelec Rok za njihovo ureditev je konec marca letos.

Načrti so že pripravljeni in Zavod za komunalno dejavnost v Kopru je opravil tudi pripravljajala dela, s tehničnimi pa začnemo te dni. Stroški urejevanja postajališč bodo dosegli približno 4 milijone dinarjev. Ker bo veliko zemeljskih del, jih bodo organizirali krajevni odbori na prostovoljni osnovi, pa bodo postajališča seveda precej cenejša. Nekaj sredstev pa bodo, upamo, prispevala tudi avtobusna podjetja, ki so pri tem neposredno zainteresirana.

In še tretje vprašanje: predsednik ObLO Ilirska Bistrica Albin Kuret odgovarja volivcem, kje vse v občini bodo že letos uredili in popravili pomanjkljivo električno napeljava. Takole pravi:

Moram povedati, da je o tem problemu sklepal naš občinski ljudski odbor že lani in sklenil, da moramo ob vsestranskem sodelovanju volivcev oziroma državljanov v letošnjem letu izvesti predvsem naslednje naloge:

Napeljati trofazni tok v Ratačevo brdo, Kilovce in kmetijsko posestvo Mala Bukovica in tok v Posrkvice. Prve tri naloge bodo izvedljive, ker bodo terjale manj finančnih sredstev, pa tako lahko računamo, da jih bomo letos res opravili. Elektrifikacija Posrkvice pa bi po predračunih veljala okrog 5 milijonov dinarjev. Seveda je elektrika tamkajšnjim prebivalcem zelo potrebna in računamo, da jo bomo napeljali seveda ob vsestranskem sodelovanju vaščanov. Ti so namreč po svoji gospodarski moči pripravljivi prispevati predvsem les za drogeve, skopati jame in podobno. Ob takem sodelovanju bodo potrebna precej manjša investicijska sredstva, kot so zdaj planirana, zato bomo napeljali vse sile, da tudi ta vas še letos dobi električno energijo.

Nabratko

POVEČANA PROIZVODNJA CEMENTA

Združene tovarne dalmatinske industrije cementa, ki so največji proizvajalec cementa v naši državi, bodo letos povečale proizvodnjo za 50 tisoč ton. Ker pa bodo v tem letu zmanjšale izvoz cementa od lanskih 400 tisoč ton na 175 tisoč ton, pa lahko pričakujemo, da bo gradbeništvo že to pomlad s cementom bolj oskrbovano kot kdajkoli v prejšnjih letih.

POVEČANJE UVOZA PREGOJA IN KOKSA

Zaradi naglega razvoja industrije, predvsem železarstva in topilništva, se je znatno povečal uvoz pregoja in koksa. Gre predvsem za črni premog, ki ga v naši državi izkoplje le v manjših količinah. Zato smo morali lani uvoziti za 7 milijard 949 milijonov dinarjev koksa in pregoja, torej več kot milijon in pol tone.

S KOM NAJVEČ TRGUJEMO?

Največ izvažamo v Italijo, saj je bila vrednost našega blaga, ki smo ga prodali našim sosedom, ocenjena na 17 milijard 290 milijonov dinarjev. V Sovjetsko zvezo smo lani izvozili v vrednosti 14 milijard 155 milijonov dinarjev, v Zahodno Nemčijo za 13 milijard 197 milijonov dinarjev, v Veliko Britanijo za 10 milijard 198 milijonov dinarjev, v Poljsko za 10 milijard 169 milijonov dinarjev in v ZDA za 9 milijard 313 milijonov dinarjev.

kje so ladje

- KJE SO LADJE
- P/1 »BIHAC« je 29. februarja odplula iz Zelenike s tovorom za Kontinent
- M/1 »BLED« je v Philadelphiji v ZDA, kjer razklada tovor
- M/1 »BOHINJ« je 26. februarja priplula na Reko, kjer je razložila tovor, zdaj pa naklada drugega; odpluje 5. marca
- M/1 »BOVEC« je 13. februarja priplula v Trst, kjer je v ladjedelnici v popravilu še do 10. marca
- P/1 »DUBROVNIK« je 29. februarja odplula iz Antwerpna
- M/1 »GORANKA« je 20. februarja odplula iz Mobile (ZDA) za Beyrouth in Port Said
- M/1 »GORENJSKA« je 28. februarja priplula v Benetke, nato pa nadaljuje plovo v Trst
- P/1 »LJUBLJANA« je 3. marca priplula iz Splita v Odeso, kjer razklada
- M/1 »MARTIN KRPAN« je 29. februarja odplula iz Trogira na Reko
- M/1 »PIRAN« je na Reki, kjer naklada tovor za Japonsko, kamor odpluje 17. marca
- P/1 »POHORJE« je 24. februarja odplula z Reke za Liverpool, kamor prispe 10. marca, nato pa nadaljuje plovo v Birkenhead
- P/1 »ROG« je 22. februarja odplula iz Victorije za Južno Afriko
- P/1 »ZELENGORA« je 2. marca priplula v Kawasaki na Japonskem, kjer razklada

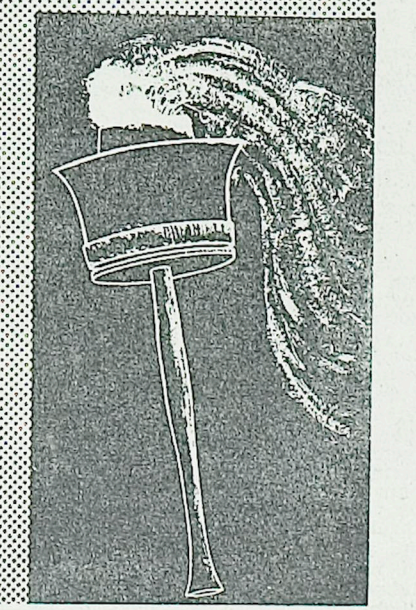
Tovarna ZLATOROG obvešča vse dosedanje in bodoče potrošnike detergenta OSKAR, da velja za

brezplačno potovanje na olimpiado v Rim

tudi slika bakle, ki jo tu objavljam.

Opozarjamo potrošnike, naj pri odpiranju zavitka OSKAR pazijo na vložene slike. Kot smo že večkrat objavili, je v vsakem zavitku detergenta OSKAR po ena športna slika. Vsakdo, ki zbere deset različnih športnih slik, sodeluje v veliki nagradni igri. Tovarna ZLATOROG vas bo pravočasno obvestila o bogatih dobitkih, ki jih bo prineslo žrebanje v Mariboru.

Sliko bakle ali zbirko desetih različnih športnih slik pošljite na naslov: Tovarna ZLATOROG, Maribor, Klavniška ulica 23.

VOJKOVCI SO MARLJIVI TABORNIKI

Ni še dolgo tega, ko je štela taborniška organizacija v Divači le 35 članov. Njihovo število se je v kratkem času početvorilo in odred, ki nosi ime po narodnem heroju Janku Premrlu-Vojku, ima sedaj 130 marljivih in prizadevnih tabornikov. Največ pozornosti posvečajo vzgoji mladine, medvedkom in čebelicam. Nedolgo tega so ustanovili za starejše člane tudi klub »Kraška burja«. Za sedaj jih je 30. Na prvem sestanku so sklenili, da se bodo sestajali vsak mesec po enkrat in da bodo pomagali pri delu z mladino.

Taborniški odred ima tudi svoj Svet 15 članov, ki ga sestavljajo prijatelji in starši tabornikov. Podobne Svete imajo tudi čete, ki jih sestavljajo vodniki, četovodje in načelniki. Za delom odredovega dela nikakor ne za-

ostajajo. Vsi vodniki obiskujejo vodniški tečaj, ki so si ga sami organizirali. Razen ostalega dela, se pripravljajo na izpite in izdelujejo razna ročna dela. V kratkem bodo imeli taborniško razstavo. Odred je namreč razpisal medvodno tekmovanje, ki se je začelo novembra in se bo končalo na Dan tabornikov 22. aprila.

PONIKVE

Organizacija SZDL v Ponikvah na Krasu si močno želi raznih poučnih filmov, da bi njeni člani čim lažje spremljali razvoj gospodarstva v državi.

Letos bodo tudi v Ponikvah organizirali proslavo 1. maja ter Dneva republike. V okviru teh dveh praznov bodo organizirali tekmovanje v balinanju in pevski nastop domačih fantov. Če bo le mogoče, pa bo na sporedu še igra.

Razen gornjih nalog pa nameravajo letos dokončno urediti vaški vodnjak in dvorišče gasilskega doma, v katerem bo imel svoj sedež tudi odbor SZDL.

Najboljši vod bo tega dne nagrajen s praktičnimi darili in prehodnim pokalom.

Ob priložnosti 15. obletnice osvoboditve namerava organizirati odred večji propagandni tabor v Divači; na njem bodo sodelovali vsi primorski taborniki, razen tega pa tudi domača »Svoboda«, TVD Partizan in ostale politične organizacije. To naj bi bila največja taborniška prireditev v tem letu v Slovenskem Primorju. Odred upa, da mu bodo v pripravi za to prireditev priskočila na pomoč vsa podjetja sežanske občine.

Pustna nedelja je bila posebno vesela v Kopru za naše najmlajše, ki so se v sprevodu po mestnih ulicah postavljali s kar lepo uspešnimi maskami

Veselo pustovanje v Hrpeljah

Ze v nedeljo dopoldne so se pojavili v bleščečem jutranjem soncu na asfaltni cesti v Hrpeljah in Kozini čudno našemljeni mopedisti in avtomobilisti. Kurirji Pustovega spremstva, morda dvorjani princa Karnevala, kakršnega poznajo v Rimu, Benetkah, Nici in sploh tam kje v razkošnem svetu, kadar ga obse- de norčavo razpoloženje.

Pri nas imamo v teh rečeh nekoliko skromnejšo, vendar staro, zelo staro tradicijo. Pavliha, Kur- rent, Pust, kakorkoli ga kje ime- nujejo, povsod mora nastopiti v norčavi obliki in razsipati smeh, šalo, vedro voljo. Tudi na Pri- morskem. Tudi v Hrpeljah. »Sve- tišče« so mu pripravili v pro- svetni dvorani »Svobode«. V več-ernih urah se je kar trilo nje- govih častilcev. Blesteči pisani balončki so vznemirjeno mežikali izpod stropa v obupno gnečo maskiranih in »civilnih« parov, ki so se objeli, da bi plesali, pa so le menci ali trli drug drugemu kurja očesa. V nagajivi škodo- željnosti so se napihovali našem- ljeni domači »jazzovci« z odra in žgečkali pustovalce po podplatih. Proti polnoči revija mask. Naj- lepše bodo nagrajene. Lani jih je bilo več in lepših. Letos jih je prišlo na oder samo sedem. Prvi dve nagradi sta odnesli brki »haremkci«, tretjo narodna no- ša. Moške maske — nič. Bilo je veliko gostov z onstran meje.

nega »mačka«. Vse to je bilo tud letos opravljeno po nepisanih za- konih. J. Z.

PLISKOVICA

V planu dela, ki ga je sestavila osnovna organizacija SZDL v Pliskovici za leto 1960, so pred- videna razna komunalna dela, to je popravilo krajevni poti, ure- ditev okolice spomenika padlim v NOB, ureditev napajališča, gradnja cementne plošče za mla- tilnico, olepanje vasi itd.

Drugi del programa predvideva politično-gospodarska predavanja ter predvajanje filmov, zlasti v zimskem času.

Napoved vremena

za čas od 4. do 11. marca 1960

V zadnjih dneh so prevladovali v Evropi hladni zračni tokovi, ki so vplivali na obilico padavin. V severni Evropi je snežilo, a v južni je močno deževalo. Zato so ponekod reke prestopile bregove in tudi v naših državah smo zabeležili nekaj poplav.

Vremenslovci napovedujejo, da bo prihodnji teden zopet slabše vreme z dežjem in vetrom, medtem ko bo v Primorju divjala burja. Je pa možno, da bo že sredi marca nastopila pomlad in temperatura zraka se bo hitro dvigala.

Po telefonu na 170

SEŽANA 3: Svet za prosveto pri ObLO Sežana je na nedavni seji razpravljalo o letošnjih proračunskih sredstvih za šolstvo, ki bodo dosegla vsoto 67 milijonov dinarjev, kar je za 13 milijonov več, kot lani. Svet je sklenil dati šolskim odborom široka pooblastila za gospodarjenje s sredstvi, namenjenimi kritju materialnih in funkcionalnih izdatkov posameznih šol. Nadalje je svet za prosveto ugotovilo, da je bilo v letošnjem prvem šolskem polletju po starem načinu pozitivno ocenjenih 75,3% učencev, po novem načinu ocenjevanja pa celo 91%.

SEŽANA 34: Letos bodo v sežanski občini izvedli fluorografiranje in besežiranje prebivalstva v večjem obsegu, kot so bile te zdravstvene akcije v preteklih letih. Stroški zanje bodo znašali okrog 1,5 milijona dinarjev. Letos bo tudi cepljenje otrok proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju ter proti kozam.

KOMEN 1: Predvidena je reorganizacija okolišev zdravstvenih domov v Komun in Sežani, tako da bo v sklopu ZD Komen tudi okoliš stalne ambulante v Dutovljah ter pomožne ambulante v Stanjelu.

KOPER 102: Komascija 225 ha zemlje v Sečoveljski dolini bo v kratkem zaključena in zemljišča bodo te dni razdelili med nove lastnike. Zemljišča splošnega ljudskega premoženja in zemljo opantov bosta prevzela v obdelovanje obrat koprškega kmetijskega kombinata v Seči in za druga v Luciji. Vodna skupnost Koper pa je na komasiranem zemljišču že začela z večjimi melioracijskimi deli, da bodo prihodnje leto lahko uredili nove nasade ter povečali proizvodnjo povrtnin.

ILIRSKA BISTRICA 78: Te dni je začela z delom večerna politična šola za mladino, ki jo je ustanovila Ljudska univerza v Ilirski Bistrici. Učni program predvideva 21 predavanj o družbeno-politični problematiki.

IZOLA 42-15: V kombinatu kon- servne industrije Delamaris je že 71% zaposlenih delavcev plačanih po učinku. Tarifna komisija podjetja pa je sedaj začela proučevati možnosti za razširitev nagrajevanja po učinku tudi v administraciji in v tistih oddelkih podjetja, kjer takšnega sistema zaradi objektivnih težav lani niso mogli uvesti.

Kaj pravijo drugod ...

SKUPNI INTERESI

Pred kratkim so predstavniki go- spodarskih organizacij iz celjskega okraja razpravljali o nujnosti zdru- ženja sredstev podjetij. Sodijo, da je bilo samo lani v raznih skladih podjetij okoli 2 milijardi 940 milijonov dinarjev. Če bi ta sredstva kor- istno izrabljali, bi lahko industrijo v celjskem okraju obnovili namesto v 12 že v 5 letih.

ZBORI VOLIVCEV

Te dni so bili zadnji zbori volivcev v soboški občini. Ob predlogu letoš- njega družbenega plana so se poja- vile tu in tam tudi nekatere pripombe. Na zboru volivcev v soboški Panoniji so člani kolektiva sprožili vprašanje gradnje stanovanj v stano- vanskih zadrugah, pri čemer naj bi se omogočilo, da bi člani teh zadrug prispevali obvezni delež pri gradnji s fizičnim delom.

DOLENJSKI LIST

NOVA AVTOBUSNA POSTAJA

Nova avtobusna postaja bo stala na otroškem igrišču pri novi pošti. Idejni načrt je že izdelan, v stavbi bo razen prodajalne vozniških kart, čakalnice za potnike in turističnega potovalnega urada tudi trafikala, kjer bodo prodajali časnike in spominčke. Dovož na novo postajo bo od križišča pri industriji obute mimo stavbe nove pošte, nato pa po obvozni poti pred novo postajo, kjer bodo avto- busi obračali.

KOSILO ZA 40 DINARJEV

Delavski svet Soškega gozdnega go- spodarstva v Tolminu je nedavno sklenil, da bo podjetje izdatno pomogalo za izboljšanje prehrane gozdnih delavcev. Zdej je prehrana neredna in enolična in od tud tudi številna želodčna in druga obolenja. Podjetje bo kupovalo sadje in zelenjavo in živila tudi brezplačno pošiljalo na oddaljena delovišča. Kosilo bi veljalo komaj 40 dinarjev.

TISKANINA PREVZELA POKROVITELJSTVO

Na seji upravnega odbora tovarne Tiskanina v Kranju so večeraj spre- jeli pokroviteljstvo nad 11. mladinsko delovno brigado »Staneta Zagarja«, ki je odšla na Cesto bratstva in enot- nosti v ponedeljek, 29. februarja. Iz- delati so dale lip prapor, ki so ga izročili brigadi ob njenem odhodu. Prav tako nameravajo pozneje obis- kati to brigado na delovišču. Mladinska delovna brigada »Sta- neta Zagarja« šteje 120 članov in je prva, ki odhaja letos iz našega okra- ja na gradnjo nove avtomobilske ce- ste.

Spet nesreča z granato

Zopet moramo naše bralce seznaniti o težkih posledicah, ki jih imajo ne- strokovnjaško demontirane stare ro- čne bombe. Ze večkrat smo opozorili na to, naj najditelj strelnega orožja,

ki je raztreseno po gmajnah našega okraja še iz časa borb v minuli vojni, takoj obvesti najbližjo postajo Ljudske milice, ki bo poskrbela za pravilno odstranitev eksploziva. Zal pa takšna obvestila še vedno niso prepričala staršev in drugih funkcionarjev družbenih organizacij, da bi v večji meri kot doslej poučili pred- vem mladino, kako nevarno je igra- nje z orožjem.

Pred dnevi smo zopet zabeležili ne- srečo: osemletna Alojz Sabec in Nada Tomšič sta v Babjem dolu pri Baču našla ročno bombo italijanskega iz- vora. Kaj mikavna je bila zanjta ta »igrača«, ki je obležala na travniku po eni izmed bitk med fašisti in parti- zani. Zato sta se z njo toliko časa igrala, da je zgodila nesreča. Ne- nadoma je bomba eksplodirala in Lojzku je odrgalo levo roko pod komolecem ter je obležal poleg Nade, ki je tudi dobila poškodbe po obrazu in telesu.

Naj bi te vrstice ponovno opo- zorile vse starše in vzgojitelje o nevar- nostih neeksploziranega strelnega orožja iz druge svetovne vojne, ki še sedaj skrito leži v naših grapah in travnikih. Povedo naj otrokom, da bi bili bolj opretni in naj bi takoj vsako sumljivo »igračo«, ki jo naj- dejo na poljih, prijavili najbližji po- staji LM.

Občni zbor ZB v Izoli

Pred nedavnim je bil v Izoli občni zbor Zveze borcev NOV. Pred več kot 300 člani je pred- sednik ZB Srečko Čebtron pre- bral poročilo o delu organizacije v minulemu letu. Predvsem je ob- ravnaval delo borcev v komunih. Razprava je bila živahna in plodna. Ugotovili so, da je kom- una v tem časovnem razdobju močno napredovala. Storitnost dela v podjetjih se je vidno dvignila. Letni bruto produkt že presega vsoto 200.000 dinarjev na prebivalca. Ta številka pa še ne pove vsega, saj so v lanskem le- tu napravili v Izoli celotno kana- lizacijo, nove pločnike, športno igrišče, v 500 stanovanj so napel- ljali vodo, zgradili sanitarije itd. Teh uspehov ni moč prezreti in k temu so mnogo pripomogli tudi borci.

Na občnem zboru pa so obrav- navali tudi pereča vprašanja in napravili načrt, kako bi jih naj- boljše rešili. Za splošni delovni program so si zadali tisti pro- gram dela, ki ga je sprejela ob- občinska konferenca SZDL. Raz- pravljali so tudi o tem, naj bi namesto spomenika padlim bor- cem zgradili novo šolo. Za hit- rejše reševanje stanovanjskega problema pa bodo ustanovili stan-ovanjsko zadrugo borcev in in- validov NOV.

Tudi v Dekanih društvo LT

Minulo nedeljo je bil v Deka- nih pri Kopru ustanovni občni zbor krajevne organizacije Ljud- ske tehnike. Zastopniki podjetij »Hladilnica Dekani«, »Lama De- kani« ter »Mleko Koper« so se ob tej priložnosti dogovorili z dele- gati osnovnih šol v Dekanih za Škofijah, naj bi osnovali skupno društvo LT, saj bi le tako lahko razširili dejavnost Ljudske tehni- ke med delavsko, kmečko in šol- sko mladino. Le-te je v Dekanih

in njeni okolici precej in želi si sistematičnega dela, zato so de- legati z veseljem sprejeli pomoč okrajnega in občinskega odbora LT in voljo vodstev podjetij, da bodo novemu društvu omogočili denarna sredstva za uspešno de- lovanje. Novoizvoljeni odbor pa je na tem občnem zboru med drugim sprejel sklep, da bo v najkrajšem času izdelal delovni načrt. KO

Februar - črni mesec za šoferje

V februarju smo v koprskem okra- ju zabeležili 21 prometnih nesreč, ki so terjale tri življenja, desetorica voznikov in sopotnikov je bila bolj ali manj poškodovana, materialna škoda pa je ocenjena na skoraj mi- lijon dinarjev.

Vzroki nesreč so bili v glavnem ne- previdna vožnja, prevelika hitrost, premajhna pozornost tehnični us- posobljenosti vozil, vinjenost in neupo- števanje cestnoprometnih predpisov. Ponesrečili so se:

italijanski državljan Guglielmo Ar- sini, ki je zaradi prehitre vožnje pri Portorožu zdrsnil z avtomobilom v morje; Stanislav Peric iz Brestovice je padel z mopedom na cesti med Komnom in Gorjanskim; težko se je poškodoval mopedist Darko Guštin iz Sežane, ko se je zaletel v stoječi avtomobil. S kolesa, ki so se mu zlo- mile vilice, je padla Ema Svava iz Svetega Petra pri Sežani; pri Zu- sterni v Kopru sta se zaletela v av- tobus in tovornjak, ker ni vozil voz- nik podjetja Intertrans z Reke Bruno Abrula v primernih razdalji za tovr- nini avtomobilom. Na srečo to trče- nje ni zahtevalo žrtev in tudi mate- rialna škoda je bila minimalna. Mla- dotletni Ivan Kenda iz Stjaka pa se

je zaletel v avtomobil v okolici Gor- nje Branice, da je obležal na cesti z zlomljeno levo nogo nad kolenom.

Nekoliko več sreče je imel Zvezdan Ovac iz Dekanov, ki je na mokri ce- sti v trenutku, ko mu je nasproti pripeljal drugo vozilo brez zaseneč- nih luči, padel po cestišču. Prehitra vožnja je bila vzrok prometni ne- zgodi Viktorja Orla in njegovega so- potnika Ivana Grilanca iz Zgonika, ki sta se pri padcu poškodovala, a zaradi spolzke ceste pri Hrušici je

poškodoval avtomobil Ljubljčan Ivan Akropovič. Italijanski državljan Silvano Deangeli pa je zdrsnil v morje med Izolo in Koprmo.

Pri Divači se je zaletel v govedo z motornim kolesom Mirko Smrdelj in medtem ko je žival ostala nepoško- dovana, je na vozilu za okrog 30 ti- soč dinarjev škoda. Mokra cesta je v Postojni zanesla tudi avtomobil z voznikom Jožetom Skodnikom v voz s konjsko vprego, pri ankaranskem križišču pa je bila tehnična okvara vzrok prometni nesreči, ko je avto- mobil KZ Črni Kal trčil v obcestno drevo. Prehitra vožnja je poškodovala tudi Stanka Viteza iz Sel pri Sežani, Tržačana Bruna Criviljca, medtem ko so nekateri drugi vozniki odnesli po karambolu zdravo kožo.

V februarju pa so bile tudi tri smrtne žrtve prometa. Med Skočja- nom in Samedelo pri Kopru je v ne- razsvetljeni priklopi SGP Gorica trčil z motorjem Olivio Grabnar iz Kopa in je obležal mrtev, a njegov sovozač Albin Flego je dobil hude telesne poškodbe. Ubil se je tudi Tr- žačan Anton Ferneti, ko je v vinje- nem stanju s polno hitrostjo vozil z motorjem proti Škofijam, žrtev pro- metne nesreče pa je bil tudi moto- rist Ivan Ferjančič, ki je karambo- liral z osebnim avtomobilom.

ŠTJAK

Preteklo leto so v Štjaku pri- čeli z gradnjo vaškega vodovoda. Odbor osnovne organizacije rač- una, da bodo Stjačani letos še krepkeje zagrabili za delo, da bi bil prepotraben vodovod čimprej dokončan.

Prav tako bo odbor delal na še večji utrditvi organizacije s tem, da bo po kulturno prosvetnem delu pritegnil čimveč mladine.

RAZŠIRJENA SEJA ŠOLSKEGA ODBORA KOPRSKEGA UČITELJIŠČA O DRUŽBENEM UPRAVLJANJU V ŠOLSTVU

Kažipot za bodoče učitelje

V ponedeljek je bila na koprskem učiteljskem razširjena seja šolskega odbora, ki sta se je razen predstavnikov predavateljskega zbora, zastopnikov šolske skupnosti in mladinske organizacije udeležila tudi pomočnik sekretarja Sveta za šolstvo LRS Boris Lipužič in član Sveta Marko Prerjavljani. Na seji so izčrpno razpravljali o delu šolskega odbora v minulem razdobju, o vsebini in oblikah družbenega upravljanja na zavodu ter o številnih drugih vprašanjih, ki posredno ali neposredno zadevajo vzgojno, izobraževalno in ideološko delo z bodočimi učitelji. Poročevalci so se v svojih izjavah opirali na teze za izdelavo analize o družbenem upravljanju v šolstvu, ki jih je pred nedavnim izdal Svet za šolstvo LRS. Obsežen skupek tez, ki nakazujejo osnovna vprašanja analitičnega ocenjevanja dela organov družbenega upravljanja v šolstvu in tehtne pripombe gosta Borisa Lipužiča, je pripomogel, da je bila seja zares plodna ter da so v medsebojnem pojasnjevanju osvetlili nekatere nejasnosti, ki so se pojavile kot logična posledica uveljavljanja šolske reforme.

Upravičen predlog šolskega odbora Marija Vogričeva je pri ocenjevanju dela tega organa družbenega upravljanja povedala, da je odbor sicer imel v minulem razdobju osem odbornih in tri razširjene seje, kjer so obširno razpravljali o materialnih, kadrovskih in vzgojnih vprašanjih, vendar še vse doslej ni prišlo do neposrednega stika in sodelovanja z dijaki, ki so na to pomanjkljivost že večkrat opozorili. Več sodelovanja je bilo z različnimi političnimi organizacijami, medtem ko z občinskimi organi, organi družbenega upravljanja in podjetjih in s starši dijakov niso imeli doslej nobenih stikov. Ker prihajajo dijaki iz raznih krajev Slovenije, bi tudi v bodoče težko računali na sodelovanje s starši, toda vse ostale pomanjkljivosti bo treba čimprej odpraviti.

Ravnatelj učiteljskega, tovariš Jože Rupnik, je poročal o nekaterih ugotovitvah z nedavnega posveta ravnateljev šol našega

okraja, kjer so bili mnenja, da zaradi nedelavnosti nekaterih šolskih odborov ostajajo ravnatelji slej ko prej še nadalje iniciatorji in izvrševalci pobud, ki bi morale biti izključno domena šolskega odbora. Da bi se v bodoče izognili tej pomanjkljivosti in kampanjskemu sestavljanju in skampanjskemu sestavljanju šolskih odborov, so predlagali volitve vsaj v okrajnem merilu. Poročevalec je omenil tudi izredno težke materialne pogoje koprškega učiteljskega in meni, da je prav to ena osnovnih zavor, da se družbeno upravljanje ni uveljavilo v zaželeni meri. Neprijetni prostori in stalne selitve pa iz razumljivih vzrokov ovirajo tudi pouk in ostale dejavnosti bodočih učiteljev.

Zanimivo je bilo tudi poročilo zastopnice šolske skupnosti. Predloge, o katerih je govorila, so v glavnem že poskusile uveljaviti razredne skupnosti, vendar jih zaradi nekaterih okoliščin niso upoštevali. Zavzela se je predvsem za javno ocenjevanje v vseh predmetih, vključno vedenje. Dijaki si prizadevajo, da bi jim bilo v bodoče omogočeno sodelovanje tudi na redovalnih konferencah, medtem ko si želijo tesnejše sodelovanje s šolskim odborom. Šolska skupnost se zavzema tudi za uvedbo mladinske ure, ker vseh vprašanj na sestankih razrednih skupnosti ne morejo rešiti. Gre za obliko dela, kjer bi reševali vprašanja o vzgoji, religiji in podobno.

Izvajanje zastopnice šolske skupnosti je zares pokazalo, da je mladina na učiteljskem pravilno dojela bistvo družbenega upravljanja v šolstvu. Brez dvoma je ta ugotovitev povezana tudi s prizadevanjem vodstva šole in pre-

datavatelj, ki s pravilnim tolmačenjem novih odnosov v naših šolah uspešno pripravljajo mladi rod na odgovorne naloge. Priprani smo tudi, da bodo nekatere pomanjkljivosti in nejasnosti, ki so v pretežni meri posledica gorečnega dela mladih soupravljalcev, s pravilnim tolmačenjem pravic in dolžnosti dijakov prej ali slej skopnele. (bb)

Razstava slikarjev v Kopru

V prostorih Okrajnega muzeja v Kopru je bila v torek, 1. marca otvoritev razstave koprskih slikarjev-amaterjev. Razstavljenih je okrog 150 del v najrazličnejših vrstah slikarske tehnike. Razstava bo odprta do 15. marca.

V dneh pred Dnevom žena bo v naših krajih uprizorila Drama SNG iz Ljubljane Fischerjevo delo PROSTI DAN. Glavno vlogo igra Elvira Kraljeva, ki s tem proslavlja štirideseto obletnico svojega umetniškega delovanja, katerega je začela kot enajstletno dekletce pri Sv. Ivanu pri Trstu. Na sliki je prizor iz »Prostega dneva« z jubilatko Elviro Kraljevo v sredini

ŠOLSKI PROBLEMI V VREMSEKEM BRITOFU

Enostavna in pravilna rešitev

Upravičen predlog šolskega odbora, razumevanje Kmetijske zadruge in pomoč staršev gotovo ne bodo naleteli na ugovor

Čeprav je predlog popolnoma upravičen, ga je šolski odbor osnovne šole v Vremskem Britofu z negotovostjo predložil Občinskemu ljudskemu odboru Sežana. Je že tako, da se človek nekatere navadi na slabo in obrtem težko verjame, da bi se opomela na bolje. Tako je menda tudi v tej zadevi.

Šola v Vremskem Britofu sodi med najbolj preprosta šolska poslopja v sezanski občini. Lahko bi cela trdili, da je v tem pogledu na prvem mestu. Priljučna sta-

novanjska šola z dvema sobama: večja na levi, manjša na desni strani vhoda. Ker so v Britofu le štirje razredi in je zaradi premajhnega števila otrok uvedeni celodnevni pouk, služi pouku le večji prostor. V manjši sobi je knjižnica in čitalnica PD »Vremščica«.

Pravzaprav je to na pol enonadstropna hiša, saj je pod večjo učilnico še enosobno stanovanje. Vendar so to zelo slabi in vlažni prostori. Tik pred šolo je prava ten borjač, nad šolo pa cesta. Lahko si je torej predstavljati, kako krotki in disciplinirani morajo biti ali bi morali biti otroci med odmori.

V Vremskem Britofu je lepša zgradba, kjer ima sedež tudi krajevni urad, nekateri prostori pa so prazni. Svoječas je bil tu sedež kmetijske zadruge, ki je imela tudi svojo trgovino. Treba bi bilo odstraniti steno med dvema prostoroma in nastala bi lepša učilnica. Sčasoma bi popravili okna. Na podoben način bi morda uredili še eno učilnico na levi strani vhoda. Kar je zelo važno, pa je to, da je okrog zgradbe lep prostor kakor nalašč za igrišče. Tik ob zgradbi je tudi opuščen vrt, ki bi šoli zelo prav prišel, čeprav bi bilo treba navoziti še nekaj

zemlje. To bi Vremci radi napravili s prostovoljnimi delom. Ta vrt in še kos njive, ki bi jo odstopila kmetijska zadruga, bi bil osnova za ustanovitev šolske zadruge, za katero je veliko zanimanja.

S preselitvijo šole v opisano zgradbo bi tudi prosvetno društvo dobilo lepši in večji prostor v sedanji učilnici. Z malenkostnimi stroški bi se tu lahko uredilo prikupno zbirališče naprednih Vremcev. Krajevni urad pa bi se preselil v sedanji prostor, s katerim razpolaga prosvetno društvo. Komentar ni potreben. Gre le za to, kakšne stroške bi imela selitev šole in ali bodo potrebna sredstva na razpolago že v letu 1960.

Načelno pa proti predlogu ni ugovorov. —er

Pevci s Tržaškega v Štanjelu

Pred nedavnimi sta gostovala v Štanjelu moški pevski zbor ter godba na pihala s Proseka in Kontovela. Zbor je vodil znani pevovodja Milan Pertot, godbo pa dirigent Zdravko Kante.

Poslušalci so bili zavzeti in navdušeni nad dovršenim programom, ki je obsegal borbene, narodne in umetne pesmi, ki jih je zapel pevski zbor. Toplo so sprejeli tudi godbenike, ki so svoj

program izvajali v odmorih med pevske točkami in na večerni zabavi.

Razen gostov se je tega dne prvič predstavil poslušalcem tudi domači pevski zbor. Z nekaj lepo ubranimi pesmimi je pokazal sadove svojega kratkotrajnega, a prav marljivega dela.

Pri slovesu so tako gostje kakor tudi domačini izrekli željo, da bi to srečanje ne bilo zadnje, saj je tudi domača pesem tista vez, ki naj druži Slovence s te in z druge strani meje. Š.

Slovensko gledališče iz Trsta gostuje v naših krajih

Ta teden gostuje v naših krajih Slovensko gledališče iz Trsta z delom Bratka Krefta BALADA O POROČNIKU IN MARJUTKI. O uporičniku smo poročali ob premieri v Trstu, zdaj pa je navdušila tudi naše občinstvo, ki pozna motiv iz sovjetskega filma »Enainštirideseti«. Tržaški gledališčniki so gostovali v ponedeljek, 29. februarja, v Kopru, v četrtek, 3. marca, v Hrpeljah in v petek, 4. marca, v Sežani.

VEDNO VEČ ZGODOVINSKEGA MATERIALA

V koprskem Mestnem arhivu

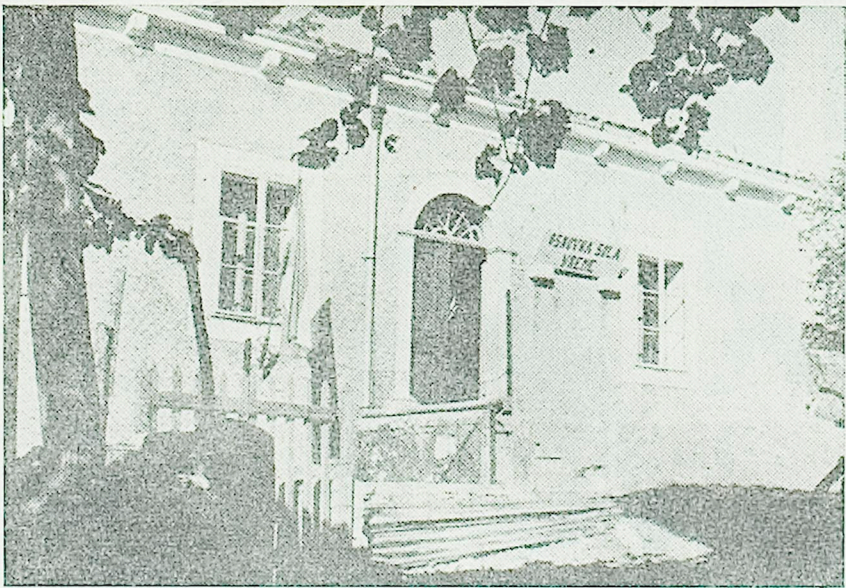
Pred nedavnimi je bil v Slovenskem Jadrano objavljen članek, ki je obravnaval probleme Studijske knjižnice in se mimogrede dotaknil tudi Zgodovinskega arhiva. Zaradi tega se mi zdi umestno, da bi spregovoril nekaj besed o arhivu še posebej.

Zgodovinsko gradivo, ki ga hrani

ta ustanova, je bilo nekdanj shranjeno v Studijski knjižnici, ki je tudi imela svoj arhivski pododdelek. Leta 1953 je bil ustanovljen Mestni arhiv in prevzel v varstvo te dokumente naše preteklosti. Svoje prostore je dobil v visokem pritličju desnega krila Taccevo palače (Muzej). Za skromen začetek so ti prostori še nekam ustrezali. V arhiv se je pa sčasoma nagrmadilo toliko gradiva, da je bilo treba strop od spodaj podpreti s pokončno in prečno postavljenimi tramovi. Gradiva se je nabralo za nekaj ton. Vendar s tem zadeva še zdaj ni urejena. Gradivo se vedno prihaja in v Arhivu je na enem mestu hkrati vse: skladišče, pisarna, laboratorij in čitalnica. Našli smo nekake prostore izven sedeža, kar pa zaradi svoje oddaljenosti delo hromi in zavira.

Sčasoma bo jel dotekati nov material tudi iz sodišč koprškega okraja, iz okrajnih in občinskih ljudskih odborov. Prej ali slej bodo vrnilli Italijani 57 velikih zabojev najbolj dragocenih dokumentov o preteklosti naših krajev, ki so jih bili odpeljali leta 1944. Kam bomo spravili vse to, če ne bomo imeli primernih in dovolj velikih prostorov? Mimo tega moramo tudi vedeti, da prostore, v katerih gostuje arhiv, nujno potrebuje Okrajni muzej. Posebno kotljivo je tudi vprašanje zaščite dokumentov pred požari, vlago in prahom.

Kot na dlani je, da Mestni arhiv v takšnih razmerah ne more imeti tiste vloge, ki mu je namenjena in ki bi jo moral imeti. Sele po ureditvi tega vprašanja bo mogel nuditi arhiv dragoceno gradivo našim zgodovinarjem za proučevanje preteklosti Slovenske Istre. C. L.

Poslopje, kjer ima sedaj prostore osnovna šola v Vremah

Neboj vestah

UMRL JE DR. ALEKSANDER BELIČ

V Beogradu je umrl 26. februarja predsednik srbske Akademije znanosti in eden najuglednejših naših znanstvenikov in kulturnih delavcev dr. Aleksander Belič. Njegovo plodno znanstveno delo je bilo nad petdeset let posvečeno razvoju naše znanosti in kulture. Dr. Belič je bil član številnih jugoslovanskih akademij znanosti in umetnosti, mednarodnih odborov in svetov in častni profesor nekaterih domačih in tujih univerz.

PREMIERA RADIJSKE IGRE

Na pustno nedeljo je bila na sporedu RTV Ljubljana radijska komedija, ki sta jo napisala Bock in Herbert Reinecker »Našo očka se mora oženiti«. Prvič je bilo to delo na sporedu leta 1952 v hamburškem radiu in je zelo lep uspeh. Pozneje so komedijo izvajali še drugod po svetu in doživela je tudi filmsko realizacijo. Prvo jugoslovansko izvedbo v Ljubljani je režiral Marijan Marinc.

BALETNI VEČER V LJUBLJANSKI OPERI

Pretekli teden je bila v ljubljanski Operi prva uprizoritev Ravelovega baleta »Daphnis in Chloé« ter von Einemovega baleta »Princesa Turandot«. Delo sta režirala Pia in Koro Grafičar, dirigent je bil dr. Danilo Svava, nastopal pa je ves baletni zbor Opere.

ZAGREBSKI BALET GOSTUJE PO ITALIJI

Zagrebski baletni ansambel je gostoval v Bresciji in Milanu z Lhotkovim »Vragom na vasi« in finalom iz Gotovčevega »Era«. Iz Brescije so odpotovali v Neapelj. Zaradi laskavih recenzij in navdušenja občinstva so zagrebški balet povabili še na gostovanje v Milan, Verono, Palermo in Catanijo. Se letos bo ta ansambel gostoval tudi na letnem festivalu v Enni na Siciliji.

Nabratko 7.

FESTIVAL JUGOSLOVANSKEGA KRATKOMETRAŽNEGA FILMA

Danes se je začel v Beogradu I. festival jugoslovanskega kratkometražnega in dokumentarnega filma. To bo pregled enoletne jugoslovanske proizvodnje s tega področja, upati pa je tudi, da bo prav ta festival rešil zapleteno stanje, v katerega je zašel naš kratkometražni film. V Jugoslaviji posnamemo letno blizu 200 dokumentarnih, lutkovnih, vzgojnih in drugih kratkometražnih filmov, za kar daje družba letno od 600 do 700 milijonov dinarjev. Od vseh teh filmov na naša širša javnost in družba ne vidi niti četrtnine filmov in to kljub zakonskim predpisom ter nekaterim nagradam in priznanjem doma in v tujini. Festival v Beogradu bo trajal pet dni.

AMERIŠKI JAZZ KVINTET GOSTUJE PO JUGOSLAVIJI

V Ljubljani, Mariboru, Zagrebu, Sarajevu, Beogradu, Nišu in Skopju gostuje te dni jazz kvintet Delta Rhythm Boys, ki ga sestavljajo štirje pevci in pianist. Člani tega ansambla so začeli svojo kariero pred dobrimi desetimi leti v mestu jazz, v New Orleansu. V tem času so si izdelali obširen repertoar in lastni slog.

LETOŠNJE CHOPINOVO LETO

Letos poteka 150 let od rojstva velikega glasbenika Frederica Chopina. Po vsem svetu proslavljajo to obletnico in posvečajo Chopinovemu spominu posebne koncerte in svečanosti, na Poljskem pa so proglasili leto 1960 za Chopinovo leto. V tem okviru so razpisali v Varšavi tudi VI. natečaj pianistov, kjer bo sodelovalo 86 pianistov iz 31 dežel. Prvi koncert v tem okviru je bil pred kratkim v Varšavi, kjer je nastopil kot solist-pianist Arthur Rubinstein, pevec varšavske Opere in občinski Narodni filharmonije. Pri nas so se začele proslave v okviru Chopinovega leta v Beogradu, kjer je bil v Kolarčevi univerzi svečan koncert s sodelovanjem pianistov Hilde Horak-Casove iz Ljubljane, Vlastimira Skarka iz Beograda in Stjepana Radića iz Zagreba.

ŽENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ OTROK IN DRUŽINA ★ ŽENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ OTROK

IZ DELA NAŠEGA OKRAJNEGA ODBORA ZVEZE ŽENSKIH DRUŠTEV

Delovni programi za vse jubilejno leto

Sklepe svoje plenarne seje in program dela, ki si ga je zadal naš okrajni odbor Zveze ženskih društev ob tej priložnosti, vključuje naše žene ob podpori in pomoči vseh družbenih in političnih organizacij z jubilejnimi proslavami in nalogami ob letošnjem 8. marcu, ko poteka 50 let od proglasitve tega mednarodnega praznika žena. Naloge, ki so si jih zadale žene ob letošnjem svojem prazniku, nimajo kampanjskega in enodnevnega značaja, ampak se bodo vlekle kot rdeča nit skozi vse leto. Še prav posebno zato, ker je ta jubilej sovpadel z jubilejem naše naj-

cej nezaposlene ženske delovne sile, ki pa je večinoma nekvalificirana.

Med osnovnimi nalogami ZZZD je tudi izobraževanje kmečkih žena. Tudi tu smo v skladu z razvojem šli korak naprej in smo lahko prešli z gospodinjskega prosvetljevanja na izobraževanje kmečke proizvajalke v strokovnih tečajih.

Vsa ta vprašanja, ki so jih do zdaj pionirsko načejala in razčiščevala ženska društva v sodelovanju z zavodi in centri za napredek gospodinjstva, z množičnimi in političnimi organizacijami, so dobila skupni imenovalec v stanovanjskih skupnostih, ki bodo prinesle tudi konkretne rešitve s prenosom nekaterih gospodinjskih del v splošno družbeno dejavnost.

Naše jubilejno leto torej lahko poteka v znamenju čim večje aktivnosti stanovanjskih skupnosti.

Kompleti iz enakega blaga so postali pri ženah tako priljubljen predmet oblačenja, da jih že več sezon najdemo v modnih časopisih. Tako tudi letošnjo pomlad. Naša slika vam kaže tak model, ki ga sestavlja enostavna dvodelna obleka s kratkimi rokavi in kratak jopič, ki se zapenja v vsej dolžini

S SEJE KRAJEVNEGA ODBORA IN ZVEZE ZADRUŽNIC V DUTOVLJAH

S skupnimi močmi najprej šivalnica

Minuli četrtek sta se sestala v Dutovljah krajevni odbor in odbor zadružnic in obravnavala v prvi vrsti dve vprašanji: ustanovitve šivalnice in praznovanje 8. marca. Šivalnica naj bi delovala kot uslužnostna dejavnost za drobne potrebe. Posluževale naj bi se je vasi Dutovlje, Skopo, Kopriva, Krajna vas, Kreplje in druge. Iz teh vasi je mnogo žena zaposlenih, zato menimo, da je potreba po takšni šivalnici več kot nujna. Razen tega bi pa našle v šivalnici kot dodaten vir zaslužka tudi mnoge gospodinje.

Na seji so proučili tudi rentabilnost takšne šivalnice. Sklenili so, da bodo šivalnico odprli še pred Dnevom žena in da se bo pozneje večala in širila v skladu s potrebami. V začetku naj bi bila zaposlena v njej le ena delovna sila. Kakor hitro bi se promet povečal, bi dobile v njej delo tudi nezaposlene gospodinje.

S pomočjo raznih organizacij so zbrali doslej okrog 60.000 din gotovine. ObLO je tudi obljubil nekaj pomoči pri opremljenosti, delavci mizarskega obrata so se pa obvezali, da bodo v novem prostoru opravili vsa mizarska dela.

Za Dan žena v Dutovljah so pripravili precej pester program. Priredili bodo akademijo, na ka-

teri bosta sodelovala šola in Prosvetno društvo. Polda

Delavke v živilskem kombinatu DELAMARIS v Izoli

ZANIMIVOSTI IZ STATISTIKE

• Danes je v Jugoslaviji od vseh zaposlenih 27% žena, v Sloveniji pa je ta odstotek 36.

• Od vseh zaposlenih žena dela v Jugoslaviji v gospodarstvu 73%, v negospodarskih panogah pa 27%.

• V šolskem letu 1958-59 je bilo v šolah za kvalificirane delavce 22, v šolah za odrasle 42, v tehničnih šolah 13,6, v kmetijskih pa 24 odstotkov žena.

• V Zvezni ljudski skupščini imamo 6,8%, v republiški Ljudski skupščini Slovenije pa 18% žena.

• V svetih in komisijah ljudskih odborov Slovenije dela 2584 žena, v delavskih svetih Slovenije pa je 28,3% žena.

• Med članstvom SZDL v Sloveniji je 48,3%, v ZKS pa 26,8% žena.

Na sliki vidite oblačila — komplet, obleki in plašč — ki jih priporoča moda mladim dekletom kot primerna in praktična. Modeli se zato odlikujejo po preprostosti in mladostnem videzu

USPEŠNO DELO ŽENA V ILIRSKI BISTRICI

Konkretna pomoč v vsakdanjem življenju

V Ilirski Bistrici se je na pobudo žena formiral politični aktiv za sodelovanje z ženami na vasi. Aktiv dela v okviru odbora za sodelovanje z ženami pri SZDL, in šteje 45 članic. Na lastno pobudo in v želji po izobraževanju so te članice aktivno obiskovale do zdaj štiri seminarje, v katerih so si pridobile več splošne razgledanosti ter političnega in strokovnega znanja, da bodo lahko uspešno nudile konkretno pomoč zaposleni ženi na delovnem mestu in kmetici v vsakdanjem življenju. Zdaj hodijo članice tega

aktivna po terenu ilirskobistriških občine, katerega so si razdelile na 26 centrov, in seznanjajo žene s problemi komune, z njihovo vlogo na zborih volivcev in kot članice SZDL. Prvi pozitivni rezultati dela tega aktivna so na terenu že vidni.

NEKAJ STATISTIČNIH PODATKOV IZ NAŠEGA OKRAJA

Od vseh volilnih upravičenk je vključenih v SZDL 85%, medtem ko je med možkimi volilnimi upravičenci le 63% članov te organizacije. V vseh drugih okrajih je to razmerje v korist možkih.

V okrajnem odboru SZDL je od 65 članov 9 žena, v občinskih odborih od 289 članov 52 žena in v odborih osnovnih organizacij SZDL od 2108 članov je 380 žena.

Od skupnega števila zaposlenih — nekaj več kot 27 tisoč — je čez 9 tisoč žena ali vsak tretji zaposleni. V delavskih svetih podjetij je 18% žena, v upravnih odborih pa 11%.

Imamo 21 otroških vrtcev (največ v obalnem pasu), v katerih je 38% otrok zaposlenih mater. Le 5 od teh vrtcev so s prehrano, ostali so brez toplega popoldanskega obroka.

NOVE knjige

PLESALA JE ENO POLETJE

Kdo se ne spominja prisrčnega filma, ki smo ga gledali pred nekaj leti tudi pri nas in so ga posneli po romanu švedskega pisatelja P. O. Ekströma: »Plesala je eno poletje«. Zdaj je izšlo to delo tudi v slovenskem prevodu. Iz švedščine ga je prevedel Janko Moder. Knjigo je izdala Mladinska založba in jo opremila s posnetki iz istoimenskega filma.

ZGODBE GILA BLASA DE SANTILLANA

Francoski pisatelj A. R. Lesage je živel v začetku 17. in 18. stoletja Med dela, ki jim tudi dve stoletji nista mogli vzeti njihovega čara in mika, sodijo prav gotovo doživljaji Gila Blasa. Pisateljevo pero je urno, nagonsko, njegov slog pa sočen in zgoščen. K zgodbam Gila Blasa se bo vedno znova rad vračal bralec, ki se bo znal posmejati z njihovim avtorjem zdaj tiho zdaj glasno. Postale mu bodo neusahljivi vir iskrivega, blestečega in posmehljivega francoskega duha.

PROGRAMI OB DNE

OBČINA KOPER

Na večer pred praznikom, to je 7. marca ob 20. uri, bo v koprskem gledališču svečana akademija. Na sporedu so odlomki iz Cankarjevih del (izvajata član Mestnega gledališča Jože Tiran in harfistka Pavla Uršič-Petričeva iz Ljubljane) in pevske ter baletne točke. Na povabilo Zavoda Primorske prireditve bo gostovala v dnevi pred praznikom v Kopru ljubljanska Drama, in sicer s Fischerjevim delom »Prosti dan« in Anouilhovo »Sapico«. Na pobudo Ljudske univerze bo 8. marca predaval v veliki gledališki dvorani dr. Jože Potrč. Po predavanju bo v hotelu Triglav družabna prireditev.

Dan žena bodo slovesno proslavili tudi v drugih večjih krajih in zaselkih koprške občine ter v podjetjih. Svečane sprejeme za žene bo priredil predsednik koprške občine, kakor tudi sekretarji osnovnih organizacij SZDL, upravniki kmetijskih združenj, predsedniki krajevnih odborov in sindikalnih podružnic. Predstavnice okrajnega odbora Zveze ženskih društev bodo obiskale bolnišnice v Kopru, Ankaranu in Valdaltri.

OBČINA IZOLA

Centralna proslava bo v sindikalnem domu v ponedeljek, 7. marca,

ob 20. uri. Člani Drame SNG iz Ljubljane bodo uprizorili Fischerjevo dramo »Prosti dan«. Isti dan ob 13. uri bo posebna proslava za delovni kolektiv kombinata Delamaris, in sicer v kinodvorani. Spored bodo izvajali solisti ljubljanske Opere (Vilma Bukovčeva, Ladko Korošec in Janez Lipušček).

Interneta proslava v prostorih kluba Giordano Bruno bo za žene italijanske narodnosti v soboto, 5. marca, ob 19.30. V soboto in v nedeljo, 5. in 6. marca zvečer bodo proslave v Dvorih nad Izolo, Maliji, Vinici in Saredu.

Na sam praznik, 8. marca, bo predsednik ObLO priredil sprejem žena, ki se aktivno udeležujejo v družbeno-političnem, gospodarskem in kulturnem življenju, popoldne istega dne bo otvoritev razstave, posvečene temu zgodovinskemu dnevu. Družabna prireditev bo v kinodvorani v soboto, 5. marca zvečer.

OBČINA PIRAN

Svečane proslave s sodelovanjem pevskega zbora DPD Svoboda Piran in recitacijami bodo v Piranu v ponedeljek, 7. marca, ob 20. uri, v Portoržu v torek, 8. marca, ob 20. uri, v Ravnem v soboto, 5. marca, popoldne in v Sečovljah prav tako v so-

Preprosta in čedna obleka s tričetrtinskim rokavi. Šal-ovratnik se veže kot pentlja. S primerno ogrico bo obleka prijetno spomladansko oblačilo

bolj množične organizacije, Socialistične zveze.

Naša ZZZD je upravičila svoj obstoj, ker je razumela neizogibnost procesa, ki kliče ženo iz okvira doma in družine in ustvarja iz nje vse bolj aktivnega činitelja v gospodarskem in družbenopolitičnem življenju. Obenem pa se je izkazala ZZZD v iskanju novih in najrazličnejših možnosti za razbremenitev zaposlene žene s podružbljenjem individualnega gospodinjskega dela. Ničče ni bolj občutil kot same žene, da je največja ovira za njihovo aktivnejše vključevanje v proizvodno in družbeno delo prezaposlenost z drobnim domačim delom in zaostalo gospodinjstvo. Reševanje teh problemov je postalo glavno torišče dela ženskih organizacij. Naloge ženskih društev, včlanjenih v Zvezo, so bile, da prosvetlujejo ženo, jo učijo sodobnejšega gospodinjstva, ji lajšajo hišna opravila in skrbijo za razne servisne službe.

V skladu s temi nalogami in težnjami je tudi naš OO ZZZD priporočil vsem ženskim društvom, naj razdele svojo dejavnost na štiri glavne točke: varstvo otrok, servisne delavnice pri stanovanjskih skupnostih, ureditev družbene prehrane in kvalifikacija zaposlenih žena. Zavedati se moramo, da je pri nas sicer precej žena vključenih v proizvodnjo, vendar so od tega dobren procent nekvalificirane delavke. Tudi naše posredovalnice za delo imajo evidentirane pre-

SLOVENSKI JADRAN

v vsako hišo Slovenskega Primorja

RAZGOVORI Z NAŠIMI ŽENAMI OB JUBILEJNEM PRAZNOVANJU 8. MARCA, MEDNARODNEGA PRAZNIKA ŽENA

Narodnoosvobodilna borba jim je pokazala pot

NAGLI RAZVOJ INDUSTRIJE IN TEHNIKE V ZADNJIH DESETLETJIH PO VSEM SVETU ZAOSTRUJE DILEMO, ALI NAJ BO ŽENA V HIŠI, NAJ SE POSVEČA DRUŽINI IN VZGOJI OTROK ALI PA NAJ AKTIVNO SODELUJE V GOSPODARSTVU IN V JAVNOSTI. POVOJNI SOCIALISTIČNI RAZVOJ V NAŠI DRŽAVI POTRjuje NEIZOGIBNOST TEGA PROCESA, KI KLJUČE ŽENO IZ OKVIRA DOMA IN DRUŽINE IN USTVARJA IZ NJE VEDNO AKTIVNEJŠEGA ČINITELJA V VSEM GOSPODARSKEM IN DRUŽBENOPOLITIČNEM ŽIVLJENJU. TO PRESNAVLJANJE JE POSPEŠILO MNOŽIČNO SODELOVANJE NAŠIH ŽENA V LJUDSKI REVOLUCIJI — OKROG STO TISOČ S PUSKO V ROKI IN OKROG DVA IN POL MILIJONA PRI ILEGALNEM DELU V ZALEDJU — IN NJIHOVA ODLOČNA POMOČ PRI SOCIALISTIČNI GRADITVI DEŽELE. TAKO PRI NAS NI VEČ MOGOČE REŠEVATI VAŽNIH VPRAŠANJ V ŽIVLJENJU DEŽELE BREZ SODELOVANJA ŽENA IN ZATO ZASTOPAMO GLEDIŠČE, DA JE TREBA ŽENI POMAGATI, DA BO VEDNO LAŽE HODILA PO ZAČETI POTI DRUŽBENE AKTIVNOSTI IN KORISTNOSTI.

ŽENE V KOMBINATU DELAMARIS SO PONOSNE NA SVOJE DELO

Proizvajalke - v središču socialističnega presnavljanja

ANTONIJA DODIČ

Pred praznikom žena smo se povabili na kratek obisk v izolski živilski kombinat Delamaris, kjer smo se seznanili z dvema delavkama: Antonijo Dodič in Valerijo Vrabec.

Vstopila je in vprašujoče zrla v nas. Nismo se zmotili! Antonija Dodič iz Izole je očiten primer utelešene skromnosti in marljivosti. Predvsem je tudi mati. Ponosna je na svoja dva otroka — sina učitelja in hčerko knjigovodkinjo. Ko so se pred leti preselili iz hribovske vasi v Izolo, se je zaposlil tudi njen mož. Takrat pred vojno pa se je sama pehala za štiričlansko družino, kajti mala krpica zemlje jim je nudila bore malo. Zato so bili vsi odvisni od njenega zaslužka v tovarni in še ta je zadoščal komaj za najnujnejše...

...Trpeli smo pomankanje. Da po tolikih težavah se nam je izpolnila želja, ki je vsa dolga leta okupacije tlela v nas: postali smo svobodni. Otroci so se šolali v materinem jeziku, dorasli, se

zaposlili, in nekega dne sem lahko preštevala zaslužek vseh štirih. No, fant in dekleta sta se že osamosvojila, z možem pa sva se preselila v Izolo. Saj veste — leta, in pot v tovarno mi je bila predolga, čeprav vozi sedaj tukaj avtobus, ki ga pred vojno nismo imeli. Stirinajst let sem peščila vsak dan 12 kilometrov, v hudih zimah pa smo zaledenele vzpetine premagovale kar po vseh štirih.

— Ali delate ves čas na istem delovnem mestu?

— Da, že 22 let polnim pločevinaste škatlice — 260 vsak dan. Pred leti mogoče nekaj manj, kajti naša tovarna ima danes mnogo novih strojev.

— Tovarišica Dodičeva, dovolite, da napravimo kratek račun! 260 konserv bomo pomnožili s približnim številom vaših delovnih dni... 1,848.000 konserv ste torej napolnili v dvaindvajsetih letih...

Za Dodičevo je bila ta ugotovitev nekaj povsem nenavadnega. Mogoče se ji je zdela številka celo prenzika.

— Veste, ko je ribja sezona in dober ulov, delamo često tudi 15

Kaj je bolj naravnega, kot da ob mednarodnem ženskem prazniku — 8. marcu — poiščemo vsaj nekatere predstavnice tistih naših žena, ki so s svojo udeležbo v narodnoosvobodilni borbi pomagale ustvariti današnjo stopnjo socialističnega razvoja, ko problem enakopravnosti žena ni več ne politično ne pravno vprašanje, kot se marsikje po svetu. To so tiste zavedne in politično zrele žene, ki so bile sestavni del milijonskega števila naših žena, ki so z ilegalnim delom in s pomočjo v zaledju pomagale do zmage revolucionarni puški in socialističnemu praporu. Tudi njihova zasluga je, da lahko danes bežimo ob tem prazniku uspehe in da z zaupanjem in prepričanjem zre-

mo v bodočnost, ker imamo zagotovilo, da nam bo vedno bolj in lepše. Izbrali smo dve predstavnici takih žena. Pa ne samo zaradi njihove udeležbe v ljudski revoluciji in odlikovanj, ki so jih prejele, ampak še zato, ker so tudi danes našle svoje pravo mesto v razvijajoči se socialistični družbi in v njeni borbi za čim boljše življenje delovnega človeka.

Iz tistega časa, prvih let po osvoboditvi, je ostalo Kristini v spominu posebno lepo praznovanje Dneva žena, 8. marca, ki so ga vedno pripravljali z vso skrbjo in pozornostjo. V Truškah je pri proslavah vedno sodelovala šola in vse žene so se rade udeležile praznovanja.

— Vrniva se še neposredneje v današnji čas. Zanima me Vaše delo kot članice občinskega ljudskega odbora? — Gotovo ne bom povedala nič novega, da je za žensko odborico na vasi še vedno nekoliko težko stališče, ker vsi še niso premagali svojih predsodkov do ženskega spola. In če o tem govorim, ne morem mimo naše največje težave in želje: že precej časa je naša vas odrezana od sveta, da se tako izrazim, ker nimamo avtobusne zveze. Cesta je slaba in treba bi jo bilo popraviti. Ljudje so pripravljani pomagati s prostovoljnimi delom, vendar bi bilo treba nekaj materiala. Iz naše vasi hodi 20 delavcev na delo v Koper in 10 dijakov v koprsko srednje šole. Pa smo tu še drugi, ki imamo večkrat kaj opraviti v mestu, avtobusne zveze pa ni. O tem je govora na vseh zborih volivcev.

V trgovini so se oglašale prve stranke in na mizi se je kadila topla juha za Srečka, ki se je vrnil iz Kopra. Treba je bilo končati. Kristina je bila skoraj v zadregi:

— Veste, tako težko je govoriti o sebi, posebno še, ker imam občutek, da ne naredim veliko. Toda takrat se spomnim na besede tovariša Tita, ki je ob neki priložnosti rekel, da je velik delež žene že v tem, ko vzgaja svoje otroke v socialističnem duhu. Tukaj pa gotovo ne bom odpovedala. Kdor pozna Kristino, o tem ne bo dvomil!

ZORA CERGOJNA

V Truškah pri Marezgah je doma s svojo družino KRISTINA LOVREČIČ. Našla sem jo v kuhinji, kjer je pripravljala kosilo za moža, ki bi se moral vsak hip vrniti z dela iz tovarne Tomos v Koprno. Tudi otroka, 13-letna hčerka in 8-letni sin, sta bila doma. Čas je bil še bolj omejen, ker se je bližala ura, ko bo morala Kristina v trgovino z mešanim blagom, kjer je v službi.

Ni lahko pripravljeno odgovorjati na vprašanja, če te nekdo tako z vedrega preseneti in hoče vedeti iz tvojega življenja marsikaj, kar se že umika v spodnje plasti spomina in kar prekriža s svojimi pisanimi oblikami vsakdanje in tekoče življenje.

— Kaj naj bi vam povedala ob 8. marcu? Bojim se, da ne boste zvedeli od mene nič takega, kar bi vas posebno zanimalo. Veliko dela imam kot gospodinja in zaposlena žena in težko si utram čas še za politično in družbeno delo.

— To prav dobro razumem, vendar pa vam lahko povem v tolažbo, da smo prav zaradi tega izbrali vas: svoje mesto ste našli že v času borbe, ko ste aktivno sodelovali v ljudski revoluciji in tudi danes, v socialistični izgradnji. Kljub temu, da ste mati in v službi, ste aktivna članica koprškega občinskega ljudskega odbora in članica odbora Zveze združnic.

— To že, vendar je za ženo in mater težko, da bi se vsa posvetila takemu delu. Nekaj še lahko naredi, ne rečem, pa ne veliko.

— In če bo naredil vsak izmed nas nekaj, se bo veliko poznalo, se vam ne zdi? Zato je prav, da vsi prispevamo po svojih močeh. Pa začenja raje kar na začetku. Svojo pot zavedne žene ste začeli že v času NOB. Kdaj je to bilo in kje?

In tako sem zvedela, da je Kristina rojena v Popetrah pri Gračiču in da je že v otroških letih ostala brez staršev. Preselila se je k sorodnikom, ki so bili zavedna slovenska družina. Zato je samoumevno našla svoje mesto med borci za svobodo in lepše življenje v času druge svetovne vojne. »Samo življenje me je pritegnilo in to, v krvi sem imela občutek, kje je moje mesto,« so Kristinine besede. Leta 1943 je pri Bučanju srečala prve aktiviste-borce, Mirka Lovrečiča in Milana Gučka. Potem je prišla še v stik z Otilijo Dobrinjo in začelo se je njeno delo v AFŽ.

Doma ni ostala dolgo. Poslali so jo na tečaj v Cerkno, kjer je doživela januarja 1944 znano hajko in jo je tako pretresla smrt številnih tovarišev, da je ostal ta dogodek med najbridkejšimi v njenem spominu. Od tod jo je peljala pot v Belo krajino, kjer je na osvobodjenem ozemlju obiskovala tečaj za radiotelegrafistko. Dokončno se je vrnila v domače kraje po osvoboditvi in takrat se je začelo njeno najaktivnejše politično delo po terenu. Številne naloge so jo peljale iz kraja v kraj, ljudje so jo poznali in ji zaupali. Delala je tudi na okrajnem odboru AFŽ. Leta 1949, ko se je formalno v Marezgah knečka delovna zadruga, sta pristopila oba z možem Srečkom.

Druga žena, h kateri me je peljala pot pri teh obiskih, je bila ZORA CERGOJNA v Hrpeljah. Takoj sva bili sredi pogovora, kot bi bila pripravljena na moja nevsakdanja vprašanja. Menda je to povzročilo praznovanje vzdušje 8. marca, katerega praznovanje pripravljajo letos v Hrpeljah posebno skrbno.

— Ali vam je ostalo prav posebno v spominu kako praznovanje 8. marca v času borbe? — Je bilo moje vprašanje, ko sva že bili pri tem letošnjem jubilejnem prazniku.

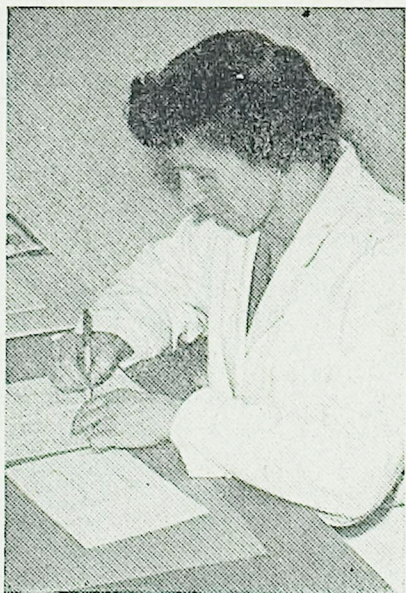
— Ne v času borbe, ker sem živela v Hrpeljah in tako praznovanje ni bilo mogoče od glavni cesti, kjer je kar mrgolelo sovražnih vojakov. Vem pa, da so ga praznovali žene po vaseh, ki so bile bolj oddaljene. Toda temu smo se od srca oddolžile po osvoboditvi, vedno je bilo pri nas praznovanje 8. marca izredno slavnostno, združevalo smo ga z delovnimi akcijami, potem pa prešle na izobraževanje. Pri proslavah nam pomagajo vse organizacije in zlasti šola. Po mojem mnenju bi moral postati 8. marec pravi praznik, ker se je njegovo praznovanje zelo utrdilo med ljudmi.

Od prazničnega navdušenja sva prešli v realno življenje. Zora je bila zrela, zavedna žena in mati, ko je našla svoje mesto leta 1942 med ženami, ki so prav tako kot ona vedele, da morajo miniti leta sužnosti in da mora končno zasijati svoboda. Njeno ilegalno ime je bilo Zvezda in bodreče je svetila na težko, ilegalno pot, ko je prenašala hrano za borce, sanitetni material za ranjence ali nudila pomoč internirancem. Neumorno in pogumno je hodila mimo sovražnih postojank in zased, zbirala perilo za bolnišnice, darilne pakete ob raznih praznikih, spremljala borce in ilegalce do javk ali zbiralnih centrov. Po osvoboditvi je dobila častno zahvalo s podpisni hvaležnih borcev in ranjencev. Kot delegat se je udeležila številnih zborovanj OF za brkiško okrožje. Ko so ji Nemci požgali in izropali dom, se je umaknila z otroki v popolno ilegalo.

Po osvoboditvi je imela Zora bolj kot kdajkoli polne roke dela in nikoli ni odrekla. Članica raznih odborov, oblastnih organov in družbenih organizacij je bila, doma pa jo je čakala družina. Ničesar ni zanemarjala, za vse je našla časa in moči. Tako je še danes, ko so njeni otroci sicer že veliki, pa veka v hiši vnuk, ki se najbolje počuti v njenem naročju.

Veliko je še takih žena po naši deželi in naj nam ne zamerijo, če jih ne moremo obiskati in seznaniti z njimi naše bralce. Naj bo ta skromni zapisek ob letošnjem jubilejnem praznovanju Dneva mednarodne solidarnosti naprednih žena vsega sveta priznanje tudi našim borbenim ženam.

Z. L.

VALERIJA VRABEC

ur na dan. Ni nam težko, saj so dobri pogoji dela in lepo zaslužimo. Tudi nov način nagrajevanja nam vrže precej. Sedaj žene vsaj vedo, da se vloženi trud poplača prav tako njim, kot njihovim moškim vrstnikom...

— Najbolj marljive delavke pa so menda deležne še posebnih nagrad?

— Če rečem, da se zgolj zaradi nagrad ne ženemo, govorim v imenu večine naših delavk, je že bolj sproščeno zaključila vzorna delavka.

Zares velja poudariti, da dobre delavke v kombinatu Delamaris cenijo bolj kot denar priznanje za marljivo in nesebično delo. Kot vse druge je tudi Dodičeva postala eden izmed upravljalcev tega giganta ribje industrije, Minulo leto, za Dan republike, so skromni ženi izročili za vestno delo Red dela II. stopnje.

Se eno naključje: tovarišica Dodičeva praznuje letos 50-letnico življenja; torej sega njeno rojstno leto v čas, ko so si izbrale napredne žene vsega sveta svoj vsakoletni praznik in ga od tedaj tudi redno praznujejo.

Ob vstopu v pisarno tajništva bi nas kmalu niti ne opazila. In le malo je manjkalo, da ni odrekla tudi prošnje za kratek razgovor. Valerija Vrabec je pokazala na kup nedokončanega dela, njeni prsti pa so naprej drseli po tipkah pisalnega stroja. Ko sem gledal to drobno mostavo nežnih rok, nikakor nisem mogel vskladiti tega vtisa z njenim medvojnim delovanjem: aktivistka od leta 1942, že spomladi trinštiridesetega borec v Gradnikovi brigadi.

In danes? Najmanj s petimi odgovornimi funkcijami se otepa, razen tega pa ne zanemarija tudi svojega strokovnega izpopolnjevanja. Tečaj stenografije, ki ga pravkar obiskuje, ji je menda v največje veselje.

In Valerija, ena izmed mnogih, ki so jih uvrščali v »nižji razred« ker jim ni bilo dano, da bi se šolali, je kar stresala odgovore, kratko in jedrnat: — Naše žene bi se marsikje lahko boljše uveljavljale, če bi se le dokončno znebile občutka manjvrednosti. Pri nas imamo še posebne težave, ker se žene, predvsem v času ribje sezone, posvečajo nadurnemu delu, doma pa jih čaka še gospodinjstvo. No, v zadnjem času, posebno odkar smo uveljavili družbeno in delavsko samoupravljanje, stopajo tudi naše žene v ospredje. V upravnem odboru so zastopane s 15 odstotki, v delavskem svetu pa celo s 33 odstotki. Zaradi pretežne ženske delovne sile — 1200 žena seveda tudi s temi številkami še nismo zadovoljne.

— Ali pododbor društva naprednih žena v vaši tovarni pomaga ženam v prizadevanju, da bi se kot neposredne proizvajalke še bolj sprosile v družbenem, političnem in kulturnem delovanju?

— Vsekakor ima naše tovarniško društvo žena v tem že precejšnje zasluge. Razen stalnega prioročanja, naj se v čim večjem številu udeležujejo predavanj LU, prirejamo na lastno pobudo raz-

(Nadaljevanje na 10. strani)

VU ŽENA, 8. MARCU

boto ob 20. uri. Dne 8. marca dopoldne bo na občinskem odboru SZDL sprejem žena.

OBČINA POSTOJNA

Svečana akademija bo v Postojni v soboto, 5. marca, zvečer ob 20. uri. Spored izvajata DPD Svoboda iz Postojne (vokalni koncert in recitacije). V torek, 8. marca, bo na ObLO sprejem žena in posvetovanje z raznimi javnimi in družbenimi delavci o skrbi za delovno in kmečko ženo.

Prav tako v soboto, 5. marca, ob 18. uri bo svečana akademija v Pivki. Program izvajata DPD Svoboda in Pivka. Po proslavi bo družabni večer v prostorih doma JLA, sprejem žena v krajevnem odboru pa bo v torek, 8. marca, popoldne. Na povabilo DPD Svoboda v Pivki bodo gostovali v nedeljo, 6. marca, ob 18. uri »Veseli Kranjci« iz Ljubljane.

OBČINA ILIRSKA BISTRICA

V ponedeljek, 7. marca, ob 19. uri bo svečana akademija, na kateri izvajata domače DPD Svoboda celovečerni program. Istega dne dopoldne ob 9. uri bo slavnostna seja vseh žena-članice političnih organizacij in družbenega ter delavskega samoupravljanja.

V torek, 8. marca, ob 18. uri bo svečana proslava v Zabičah za predel Podgore. Program izvajajo učenci osnovne šole in mešani pevski zbor iz Kuteževega. V Premu bo proslava prav tako 8. marca, in sicer ob 9. uri dopoldne. Program so pripravili pionirji osnovne šole.

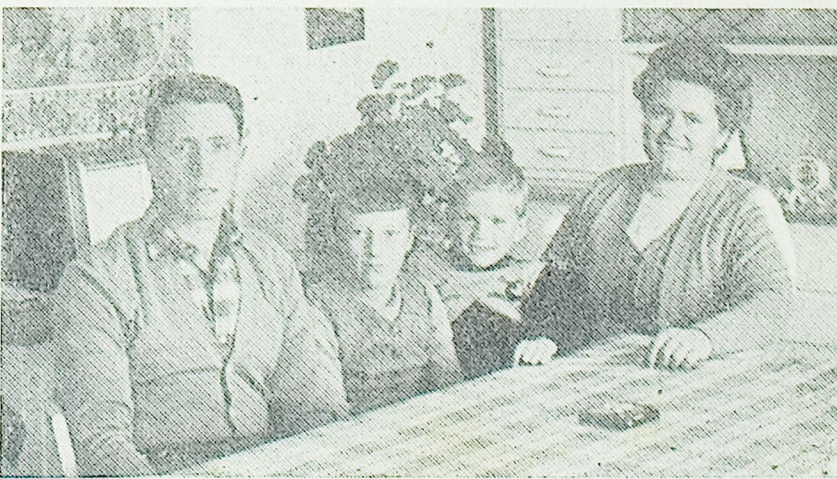
OBČINA SEŽANA

V torek, 8. marca, zvečer bo svečana proslava praznika. Še prej pa sprejem starih bork in aktivistk. Žensko društvo si je zadalo nalogo, da bodo proslavile svoj praznik tudi z otvoritvijo dveh novih servisov, in sicer gospodinjkega servisa in gospodinjkega centra.

OBČINA HRPELJE

Slovesne proslave pripravljajo v vseh vaseh in zlasti v šolskih središčih, kjer razen političnih in množičnih organizacij sodelujejo tudi pionirji osnovnih šol. V dneh okoli praznika bodo člani raznih odborov imeli po vaseh sestanke, na katerih se bodo pogovorili z ženami o današnjih aktualnih vprašanjih.

Posebno slavnostno proslavo pripravljajo v Hrpeljah, kjer bodo izvajali kulturni program člani DPD Svobode in šolska mladina. Po prireditvi bo prosta zabava s plesom.

KRISTINA LOVREČIČ V KROGU SVOJE DRUŽINE

STEPHEN CRANE

V odprtem čolnu

Pod skupnim in simbolnim naslovom LADJA NA OBZORJU bo poslala založba Lipa v Kopru na knjižni trg zbirko novel 18 znanih avtorjev, ki imajo nekaj skupnega: opisovanje morja in ljudi, ki so z njim v neposredni zvezi. Objavljamo odlomek iz istoimenske novele, ki temelji na pisateljevem osebnem doživetju. Opisuje dramatični boj štirih mož za življenje v razburkanih morskikh valovih

Teško bi bilo opisati tankočutno bratstvo ljudi, ki so bili tu sredi morja. Nihče izmed njih ni nič rekel o tem. Nihče izmed njih tega ni omenil. Toda bilo je v čolnu in vsak izmed njih je čutil, kako ga to greje. Bili so kapitan, strojnik, kuhar in poročevalec, in bili so prijatelji, prijatelji, ki so bili mnogo trdneje povezani, kot si je je to mogoče misliti. Ranjeni kapitan ki je ležal spređaj v čolnu, z glavo naslonjeno na posodo za vodo, je vedno govoril tiho in mirno, toda še svoj živ dan ni zapovedoval voljniji in urnejši posadki, kakor je bila ta pisana trojka v čolnu. To je bilo zanj več kot priznanje, da so njegove zapovedi najprimernejše za splošno varnost vseh. V tem je bilo nekaj osebnega in »risrčnega«. Poleg te vdanosti poveljniku čolna je bilo med njimi tisto tovarišstvo, ki ga je na primer poročevalec, ki je bil sicer navajen, da je bil do ljudi ciničen, imel v trenutku za najlepše in največje doživetje v svojem življenju. Toda nihče ni rekel, da je tako. Nihče tega niti omenil ni.

»Ko bi vsaj jadro imeli,« je pripomnil kapitan. »Lahko bi poskusili z mojim plaščem na veslu, da bi se vidva malo odpočila.« Tako sta kuhar in poročevalec držala jambor iz vesla in razpela na njem plašč. Strojnik je krmaril in mali čoln je z novo opremo dobro napredoval. Včasih je moral strojnik hitro zaveslati, da voda ni vdrila v čoln, sicer pa je bilo jadranje kar uspešno.

Medtem je svetilnik polagoma rastle. Zdaj so že lahko razločili njegovo barvo in je bil videti kakor majhna siva senca na nebu. Moža z vesli zdaj ni moglo nič ovirati, da se ne bi večkrat ozrl proti tej mali sivi senci.

Naposled so možje v nemirnem čolnu mogli z vrha valov videti kopno. Kakor je bil svetilnik pokončna senca na nebu, tako je bilo kopno videti kakor druga senca na morju. Prav gotovo je bila tanjša od papirja. »Biti moramo približno nasproti New Smyrne,« reče kuhar, ki je večkrat jadriral mimo te obale. »Sicer pa, kapitan, mislim, da so tisto reševalno postajo pred nekoliko leti opustili.«

»Res?« vpraša kapitan.

Veter je počasi ponehal. Kuharju in poročevalcu se zdaj ni bilo treba več mučiti, da bi visoko držala veslo. Toda valovi so se še vedno s svojo staro silo zaganjali v čoln, in mala barka, ki ni več napredovala, se je le s težavo borila z njimi. Strojnik in poročevalec sta spet poprijela za vesla.

NOVE knjige

Homer:

ILIADA

V knjižni zbirki Kondor je izšlo te dni klasično delo antične ustvarjalnosti, epos Iliada. Delo je prevedel dr. A. Sovre, po prvi slovenski izdaji pa ga je priredil Kajetan Gantar; od 24 spevov jih je sprejel v knjigo le osem. V tem delu, ki pomeni hkrati začetek in tudi vrhunec starogrške književne ustvarjalnosti, je bilo napisanih brez števila knjig in znanstvenih razprav. Prav gotovo pa je imel Fr. Engels v mislih tudi Homerja in Iliado, ko je zapisal tele besede: »V filozofiji kot tudi na mnogih drugih področjih se bomo morali spet in spet vračati k stvaritvam tistega malega naroda, ki mu je njegova univerzalna nadarjenost zagotovila v zgodovini človeškega razvoja mesto, kakršnega si ne more lastiti noben drug narod.«

Brodolomci se nimajo na kaj opreti. Ko bi se ljudje mogli izuriti za brodolomce in bi se jim brodolom dogodil takrat, ko bi bila najbolj pripravljena, bi jih na morju mnogo manj utonilo. Nihče od te četvorice v čolnu ni dva dni in dve noči pred vkrcaanjem v čoln pošteno spal in razburjeni od beganja in plezanja po krovu potapljačje se ladje so se tudi pozabili pošteno najesti. Zaradi vsega tega in iz drugih razlogov zdaj niti strojnik niti poročevalec nista rada veslala. Poročevalec se je odkritosrčno čutil, kako morejo biti ljudje z zdravno pametjo, ki mislijo, da je veslanje zabavno. To ni bila nobena zabava; to je bila peklenška kazen in še tak norec ne bi nikoli mogel sklepati, da je veslanje kaj drugega kakor strašna muka za mišice in zločin za človekov hrbet. Omenil je ostalim v čolnu, kaj misli o zabavi veslanja in strojnik se mu je z utrujenim obrazom nasmehnil v znamenje popolnega sočustvovanja z njim. Mimogrede bodi povedano, da je pred brodolomom strojnik delal v dveh izmenah v ladijski strojnici.

»Počasi, fanta,« reče kapitan, »ne pretegnita se. Če bomo hoteli biti kos valovom ob obali, nam bo potrebna vsa moč, ker bomo morali plavati. Ne hitita preveč!« Kopno se je polagoma dvigalo iz morja. Iz črne črte je nastala črna in bela črta: drevesa in pesek. Naposled kapitan reče, da že more razločiti hišo na obali. »To je gotovo zatočišče,« reče kuhar. »Kmalu nas bodo opazili in bodo prišli po nas.«

Oddaljeni svetilnik se je visoko dvigal. »Čuvaj na svetilniku bi nas že moral videti, če gleda sko-

zi daljnogled,« reče kapitan. »Obvestil bo reševalce.«

»Izmed drugih čolnov gotovo nobeden ni mogel priti do obale, da bi obvestil o brodolomu,« reče strojnik s tihim glasom. »Sicer bi nas rešilni čoln gotovo iskal.«

Počasi in lepo se je kopno prikazovalo iz morja. Spet je zapihal veter. Sprevergel se je iz severovzhodnika v jugovzhodnik. Končno je nov šum prišel na ušesa možem v čolnu. Bilo je zamolklo butanje valov ob obalo. »Zdaj sploh ne bomo mogli priti do svetilnika,« reče kapitan. »Obrni ga nekoliko bolj na sever, Billie,« reče.

»Nekoliko bolj na sever, sir,« reče strojnik.

Nato se mali čoln spet obrne v smeri vetra in vsi razen veslača so videli, kako se obala veča. Pod vplivom tega sta moreča skrb in pobitost popuščali pri možeh. Krmarjenje čolna je seveda še zmerom terjalo vso pazljivost, a to jim ni moglo preprečiti tihega veselja. Čez eno uro bodo morali že na obali. Njihovi hrbiti so se popolnoma privadili na vzdrževanje ravnovesja v čolnu in sedaj so jezdili na tem divjem žrebcu kakor cirkuški jahači. Poročevalec je mislil, da je premočen do kože, ko pa je potipal v vrhnji žep suknjaka, je našel osem cigar. Štiri so bile premočene od morske vode, štiri so pa bile popolnoma nepoškodovane. Ko so iskali vsak po svojih žepih, je nekdo našel tri suhe žgalice in nato so se štirje brodolomci drzno vozili v svoji orehovi lupini in z zaupanjem v skorajšno rešitev, ki jim je sijalo iz oči. So puhali dim velikih cigar in še ljubi Bog se jim je zdel dober. Vsak je popil požirek vode.

Per Olof Ekström:

Srečala sta se poleti

(Odlomek iz romana PLESALA JE ENO POLETJE. V prevodu Janka Modra in s fotografijami iz istoimenskega filma je izdala knjigo založba Mladinska knjiga v zbirki Školjka)

Obrnila se je proti njemu, voljno in mirno s priprtimi usti, in ko jo je poljubil, se mu ni odtegnila, temveč mu je namesto tega še sama odgovorila in njena roka se je počasi vzdignila in se mu ovila okrog vratu. Dolgo sta tako sedela, potlej pa sta se vzdignila potoglava in na pol ste pa in Kersita je obslonela s čelom na njegovem ramenu.

»Si hud, ker sem te udarila?«

»Ne. Te ne smem pogledati, Kerstin? Zakaj mi skrivaj obraz?«

»Nikar me ne glej...«

»Te je sram?«

Čez nekaj časa je odgovorila:

»Jaz sem samo vesela, čež vse vesela. Pa tudi sram me je.«

Luč nekega kolezarja je posvetila izza ovinka vrh klanca in tedaj sta se zavedela, da stojita sredi ceste. Brž sta smuknila v dolino in jo ubrala po poti proti veliki skali in na vsak korak sta upogibala travo in bujno zelenje. Rosa jima je hladila gležnje in noge, vendar tega še opazila nista.

»Me imaš rad?« je vprašala, ko sta se ustavila ob skali in se prišla za roke, da mu je bil ves obraz zakanjan v njene lase.

»Imam.«

»Res?« Nagnila se je navznak, da bi mu mogla pogledati v oči.

»Res, res te imam rad,« je potrdil in spet sta se poljubila in Göran je opazil, kako hitro napreduje v tej umetnosti.

»Zakaj si bila zmeraj tako visoka nasproti meni?« jo je vprašal in ker je molčala in nekaj časa premišljevala, se je pripopal do sklepa, ki so do njega prišli že tudi mnogi drugi: kdor dolgo molči, ima čedalje več povedati. Vendar je bilo njen glas prijetno poslušati, bil je mehak in blag in voljan kot noč, tako da je lahko na dolgo in široko pripovedoval:

»Ko bi ti vedel, kako sem bila vesela, ko sva se prvokrat srečala! Slišala sem vse mogoče o tebi, pa sem bila radovedna, kakšen si, in ko sem te zagledala, me je bilo sram, ker sem bila prepričana, da se bo videlo, kako si to želim. Bala sem se, da boš prevzetan, pa nisi bil — pogovarjal si se z menoj, kakor sem bila prepričana, da se moreš pogovarjati le s svojimi prijatelji — tako da sem nazadnje kar gorela od želje, da bi te lahko spet videla.«

»Marsikdo pravi, da sem grd in da ni na meni ničesar, kar bi bilo vredno pogledati.«

»Zame že nisi grd — in zakaj bi se menila za to, kar pravijo drugi?«

»Vendar mi še nisi povedala, zakaj si tako nestanovitna! Zdaj si dobre volje in dobra prijateljica, drugič spet pa si prava zbadljivka in včasih me nočeš niti pogledati...«

»Misliš, da sem ošabna?« je vprašala.

»No, saj mogoče sem — vsaj ponosna — vendar nisem posebno trde glave. Vsaj toliko nisem neumna, da bi si domišljala nekaj, kar nisem. In kaj bi rad od mene? Jaz sodim sem, ti pa tja, srečala sva se in kar kmalu se bodo najine poti spet razšle. Mogoče si se pomenkoval z menoj več kot z drugimi, vendar si sama nisem upala, da bi te srečala, kakor sem si želela — zavedam se, da to ne bo dolgo trajalo. Kdor ničesar nima, ne more ničesar izgubiti, sem si mislila. Dostikrat se mi je zadelo, da si se mi tako približal, vse je bilo mahoma tako svetlo in dobro — potlej pa so začeli ljudje jezicati o tebi! Sem si prišel samo za svojo zabavo, so te obirali, mika te, da bi se poigračkval z dekletji; in tako so me posvarili! Navsezadnje pa sem sprevidela, da so se ljudje zmotili, kakor po navadi — saj nisi tak, zato sem se začela smejati svarilom. Vendar se nisem posebno dolgo smejala, ker sem lepega dne izvedela o tebi... zastran neke druge... In res se mi je zdelo, kakor da si se mi odmaknil zaradi Sylvije. Začela sem se spraševati in tako sem naprosila Elly, naj poižve, kako je pravzaprav s to rečjo. Potem sem dosegla, da sem dobila vlogo v igri...«

»Ni se mogel premagati, da bi se ne nasmeljal, in potem jo je potresel:«

»Mala spletarkar!«

»Si hud name za to?« ga je vprašala in v očeh se ji je pokazal strah.

»Kje neki,« je odvrnil in jo poljubil.

Nenadoma ga je vprašala:

»Kakšen se ti zdi moj parfüm?«

»Lepo diši,« je takoj odgovoril in šele tedaj začutil plenek duha po španjskem bezgu. Vendar je Kerstin zmajala z glavo.

»Zoprn je. Nobenega nisem imela in ker mi je danes ostala poldruga krona od prodaje jaje, sem si kupila tole stekleničico. Nisem vedela, kako je nagnusen, dokler se nisem nadišavila z nekaj kapljicami. Zdaj se počutim, kakor da sem umazana, in bi rada vse to prekrila s kakšnim drugim duhom...« Zasmejala se je in spremenila ton. »A lahko si misliš, kakšne preglavice sem imela s

RENÉ ALAINE LESAGE

Z nemarno pridobljenimi novci

(Odlomek iz ZGOB GILA BLASA DE SANTILLANA, ki jih je v zbirki Levstikov hram izdala Mladinska knjiga v Ljubljani. Prevod Gitica Jakopin, oprema Marijan Pogačnik)

Po svoji hvalevredni navadi smo jezdili vso noč in ob sončnem vzhodu smo bili v vasici 2 milji pred Segorbo. Ker smo bili vsi po vrsti utrujeni, smo radi krenili z glavne ceste proti vrbovju, ki smo ga zagledali tisoč ali dvanajst sto korakov od vasi, v kateri se nismo hoteli ustaviti. Vrbe so metale prijazno senco, potoček pa jih je oplakoval; zatišje nam je bilo, zato smo se odločili, da ostanemo ves dan tam. Razjahali smo, razuzdali konje, da so se pasli, in polegli v travo. Nekoliko smo počivali in do dobrega izpraznili malho in meh. Po tem obilnem zajtrku smo se začeli igrati z denarjem, ki smo ga bili vzeli Samuelu Simonu — naštetli smo okoli tri tisoč dukatov, tako da smo se kar lepo nabrali cvenka, če smo prišli do vsoto tistemu, kar smo imeli od poprej.

Poskrbeti pa je bilo treba za živila. Ambrozij in Don Rafael sta si slekla inkvizitorja in zapisnikarja ter obljubila, da skupaj prevzameta to nalogo, češ da ju je bila prigoda v Kselvi šele prav razgrela in da ju kar vleče v Segorbo; pogledala bosta, ali se ne bi tudi tam našlo kaj takega. Vidva naju samo tule pod vrbami počakajta, je rekel Rafael. Ne bova predolgo. Kaj boš govoril, velečenjeni Don Rafael, druge vleci za nos! sem zkljkljnil smeje. Raje reci, naj vaju počakava pod žaluškami; kadar se vidva kam odpravita, potem zbegom za lep čas. Zališ, odvrne gospod Ambrozij; sicer pa to zasluživa. Ne smeva ti zameriti, če podvomiš v naju po tistem, kar se je bilo zgodilo v Valladolidu, in če se ti zdi, da bi si to pot prav tako malo pomislila odnesti pete, kot sva si takrat. Vendar pa se zdajle motiš. Bratci, ki sva se jim takrat izneverila, so bili najslabše vrste tiči; nisva

jih že več mogla trpeti. To pa tudi moraš priznati ljudem našega kova: med poštenimi ljudmi jih ni zaveznikov, ki bi jih korist manj ločevala kakor nas; kadar pa se ne ujemamo med seboj, gre naša vzajemnost po vodi kakor vsaka druga. Torej, gospod Gil Blas, konča Lamela, prosim te, tebe in kavalirja Dona Alfonza, da nama malo bolj zaupata in da sta čisto mirna, če naju z Donom Rafaelom tako vleče v Segorbo.

Ha, pravi Don Rafael, ta strah jima prav lahko preženeva. Blagajno naj imata! To bo kar lepo poročstvo za najino vrnitev. Vidiš zdaj, gospod Gil Blas, je dodal, da imenujemo vsako stvar kar po imenu. Zdaj sta lepo zavarovana; z Ambrozijem pa tudi odrineva brez strahu, da bi nama vidva smnila to dragoceno poročstvo. Ali nama še po tem očitnem dokazu zaupanja ne bosta verjela? Zdaj pa, mu odvrnem; zdaj gresta lahko na konec sveta! Krenila sta pri priči, otovorjena z mehomi in bisago; in pod vrbami sva ostala sama z Donom Alfonzom, ki mi je takole rekel: Gospod Gil Blas, naj vam razkrijem srce. Žal mi je, da sem se tako dolgo klatil s tema sleparjema; ne morete si misliti, kolikokrat sem se že pokesal. Ko sem snoči stražil konje, so me trle težke misli. Rekel sem si, da se mlademu človeku, ki ima količkaj časti v sebi, ne spodobi živeti s takima malopridnežema, kot sta Rafael in Lamela; kajti če se nam nekega dne kakšna nakana ponesreči — to se prav rado pripeti — in pademo v roke pravice, bom doživel sramoto, da me kaznujejo z njima vred kakor tatu in me tako za zmerom zaznamujejo. Ti strašni prividi so mi nenehno pred očmi in priznati vam moram, da sem sklenil za zmerom ločiti se od njiju, kajti ne maram biti več sokrivec njunih lopovščin. Mislim, da me za to ne boste obsodili! Verjemite, da ne, mu odvrnem; in čeprav sem, kot ste videli, v komediji s Samuelom Simonom nastopil kot al-guazil, nikar ne mislite, da so te vrste predstave po mojem okusu. Nebo kličem za pričo, da sem si rekel, ko sem igral to lepo vlogo: Pri moji veri, gospod Gil Blas, če te pravica zdajle zagradi za vrat, si boš pa lepo zaslužil plačilo, ki ga dajejo za tako reč! Nič bolj mi ne diši kot vam, kavalir Don Alfonso, da bi še nadalje ostal v taki družini, in če vam je prav, odidem z vami. Ko se gospoda vrneta, si razdelimo denarje, in če ne že nocoj, se jutri zjutraj za zmerom poslovimo.

Ljubimec lepe Serafine je spjel svoj predlog. V Valencijo pojdeva, mi je dejal, in od tam odplujeva v Italijo, kjer stopiva v službo benečanske republike. Mar ni vojaški poklic boljši kakor to naše strahopetno in zločinsko životarjenje! Z denarjem, ki nama pripada, se še postaviva! Saj nekoliko bi me res pekla vest, je dodal, da se okoriščam s tako nemarno pridobljenimi novci, toda sila kola lomi, in če si v vojski pridobim bogastvo, prisegam, da povrnem gospodu Samuelu Simonu.

Donu Alfonso sem zatrdil, da sem čisto njegovih misli; in dokončno sva sklenila, da še pred svitom zapustiva tovariša. Niti za hip nama ni prišlo na misel, da bi izkoristila njuno odsotnost, se pravi, da bi jo potegnili z blagajno; zaradi zaupanja, ki sta ga nama izkazala falota, ko stá nama izročila denar v varstvo, kaj takega nikoli ne bi smela, čeprasi po tistih Rafaelovih potegavščinah v najemniški hiši ne bi imela kaj očitati, tudi ko bi bila to storila.

Ambrozij in Don Rafael sta se vrnila v mraku. Takoj sta nama povedala, da je bila njuna pot na moč uspešna in da sta položila temelje za lopovščino, ki bi, kot vse kaže, utegnila vreči še več, kot je bila včerajšnja.

VELIK JE PRISPEVEK ZADRUŽNE HRANILNICE IN POSOJILNICE

za pospešeni razvoj kmetijstva

Letošnjemu letnemu običnemu zboru Zadružne hranilnice in posojilnice v Kopru, ki je bil 26. februarja, sta prisostvovala tudi glavni direktor ljubljanske poštne Jugoslovanske kmetijske banke Pavel Avbelj ter podpredsednik OLO Koper inž. Peter Aljančič. Predsednik upravnega odbora ZHIP Franc Kralj-Petek je delegatom poročal o delu hranilnice v preteklem letu in med drugim navedel naslednje podatke:

Lani je ta, za kmetijstvo zelo pomembna bančna ustanova, budno spremljala družbeno-politična in gospodarska dogajanja v procesu razvoja ter utrjevanja kmetijskih organizacij, kar je dokaz znaten napredek v sedanjem finančnem poslovanju zadrug ter državnih kmetijskih posestev. Kratkoročnih in dolgoročnih kreditov je dala v letu 1959 v višini 2.533.204.000 dinarjev, to je za več kot milijardo in pol več kot l. 1958. Ta sredstva so bila koristno uporabljena, ker je hranilnica sproti opozarjala kreditotjemalce na namen trošenja kreditov. Znatno velik del teh sredstev je bil namenjen kmetijstvu za sezonsko kreditiranje zadrug in kmetijskim organizacijam za obratna sredstva, da so povečali proizvodnjo ter odkup in uredile pitališča za govejo živino.

Pri tem velja omeniti zanimivo ugotovitev, da mnogo hitreje raste potreba po obratnih sredstvih,

kot pa rastejo vrednosti lastnih obratnih skladov. Vse gospodarske organizacije, ki so dobile kredit od hranilnice, imajo le 177.838.000 dinarjev obratnih sredstev in so zato v veliki meri odvisne od posojil.

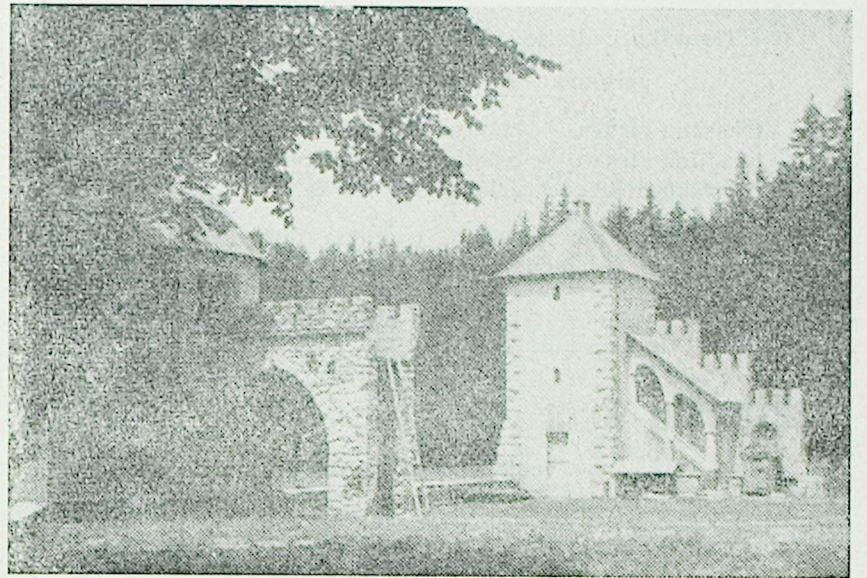
Ob zaključku lanskega leta so znašale hranilne vloge pri zadržanih koprskih okrajih 121 milijonov 700 tisoč dinarjev in so bile za 18 milijonov večje kot leta 1958, medtem ko so dosegle v hranilnici položene vloge vrednost 39 milijonov dinarjev. Pri tem pa se je število vlagateljev povečalo za 700.

Gospodarske organizacije so lani zelo počasi izkoriščale že odobrene dolgoročne kredite, saj so jih izkoristili le 62 odstotno. Večino neizkoriščenih posojil bodo sicer lahko koristili letos, le posredstvom in obalnem področju je zmrznilo 20 milijonov dinarjev, ki so jih dobila iz zveznih virov.

Investicijska sredstva so bila v glavnem uporabljena za ureditev strnjjenih nasadov, za melioracije, za gradnjo objektov in nakup plemenske živine, vendar pa jih je od lanskih ostalo še okrog 548 milijonov dinarjev, katerim se bodo priključili še v letošnjem okrajnem družbenem planu predvideni investicijski skladi v višini 2861 milijonov dinarjev. Da pa bi letos kar najbolje izkoristili te velike vsote denarja, na bo potrebno čimprej izdelati investi-

cijske programe in pritegniti kar največ lastnih sredstev za izpolnitev perspektivnih načrtov razvoja kmetijstva.

V razpravi so še posebej poudarili pomoč, ki jo nudijo občinski in okrajni ljudski odbor kmetijstvu in potrebo, da bodo morale kmetijske organizacije letos temeljito proučiti možnosti vlaganja investicijskih sredstev v tiste namene, ki nudijo jamstvo za kar največjo in čim hitrejšo realizacijo. Vloga Zadružne hranilnice in posojilnice v Kopru je brez dvoma zelo velika, saj je že v prvih letih obstoja dokazala, kako pomembna je njena pomoč kmetijskim organizacijam pri izpolnjevanju nemajhnih nalog, ki jih imajo v izvajanju lastnih in splošnih gospodarskih planov.

Motiv z Mašuna, kjer so se leta 1943 odigrali zgodovinski dogodki v času NOB. Dva kamnita stolpa sta edini nemi pričci nekdanjega fevdalnega gospodarstva. Mašun ima kaj pestro zgodovino. Avgusta 1874 so se prvič uprli okoliški kmetje in svojim tlačiteljem porušili grad. Obnovljen je bil leta 1878, leta 1919 pa ga je uničil požar. Obnovili so ga leta 1920, dokončno pa je bil porušen med bojem leta 1943

Na Snežniku in Javorniku je vzknila tradicija slovenskega gozdarstva

V jeseni lanskega leta sta se preselili v Postojno Gozdarska srednja šola in Nižja gozdarska šola. To ni bilo golo naključje. Takšno izbiro je narekovala bližina vzornih snežniških, javorniških in nanoških gozdov. Od Postojne tudi ni daleč do kraških goličav pri Pivki, Sežani in Divači. Tako se bodo lahko gojenci tudi neposredno seznanili s problemi krasi in gozda na krasu.

Ko je bila Gozdarska srednja šola še v Ljubljani je sodila po svoji strokovni plati med najboljše v državi. Tudi v Postojni bo imela vse pogoje, da svoj sloves upraviči. Nižja gozdarska šola, ki je že pred leti vzniknila v Idriji, se bržkone tudi ne bo izneverila svoji preteklosti.

Ko že govorimo o tradicijah slovenskega gozdarstva, bi nas utegnili zanimati tudi njeni začetki. Poseči moramo precej daleč v preteklost. Prva gozdarska šola s slovenskim učnim jezikom je bila ustanovljena leta 1868 na Snežniku. Pobudnika sta bila svetnik deželnega odbora dr. Bleiweis in upravitelj snežniškega veleposestva Johann Bodenstein. Namen šole je bil, da bi se v nji kmečki sinovi naučili bolje in racionalneje gospodariti z lastnimi gozdovi. V šolo pa so se naiveč vpisali sinovi meščanov in uradnikov, da bi se pozneje zaposlili kot nameščenci velikih gozdnih posestev. Obseg in smer pouka so morali predugačiti. Šola pa je svoj namen tako izgubila, zato so jo leta 1875 zaprli.

Čeravno je glavni namen šole v Postojni vzgojiti gozdarske teh-

nike, logarje in gozdne delavce, so gozdarskim tehnikom vrata na gozdarsko fakulteto odprta.

Dolžnost starejše gozdarske generacije je, da sprejme nove absolvente z odprtimi rokami. Marsikakšen starejši gozdar se še spominja zakrknjenih gozdarjev

iz svoje mladosti, ki so svoje znanje in svoje izkušnje hranili zase samo zato, ker jih je bilo strah, da bi postal novi naraščaj strokovno bolj sposoben od njih. Ti časi so za nami, prav tako mora biti pa stvar preteklosti tudi takšna miselnost. K. V.

PRED ZDRUŽITVIJO KZ LOKEV, SENOŽEČE IN VREME

Iz treh šibkih ena krepka

Člani kmetijskih zadrug Lokev, Senožeče in Vreme že dalj časa snujejo misel o ustanovitvi močnejše kmetijske organizacije, ki bi ustrezala zlasti zahtevam po nadaljnjem razvoju živinoreje na širšem območju, ki pa ima značaj zaokrožene celote.

V soboto, 27. februarja, je ta zamisel dobila konkretno obliko. Medtem ko je bilo prvotno govora o nujnosti združitve ZK Lokev in Vreme, so se na sestanku v Divači izrekli za združitve tudi s člani KZ Senožeče. Vsi trije sveti bodo ta predlog utemeljili še na občinih zborih, ki bodo že v marcu.

Na sestanku v Divači so razen organizacijskih problemov razpravljali tudi o nadaljnjem razvoju kmetijstva, zlasti živinoreje. Tako je podpredsednik ObLO Sežana Lado Mahnič govoril o nalogah kmetijskih zadrug v zvezi z izvedbo petletnega perspektivnega plana v štirih letih, medtem ko je predsednik občinskega sveta za kmetijstvo in gozdarstvo Jernej Hreščak podal analizo eko-

nomskega stanja vseh treh zadrug. Ta analiza je ponovno potrdila, da so posamezne zadruge ekonomsko prešibke, da bi mogle izvajati obsežne naloge, ki jih postavlja zahteva po pospešenem dvigu kmetijske proizvodnje.

Zivahna razprava, v kateri sta med drugim sodelovala tudi sekretar občinskega komiteja ZKS Sežana Alfonz Grmek in podpredsednik OZZ Albin Simčič, je tudi še ostreje osvetlila objektivne možnosti za razvoj živinoreje, zlasti na Senožeškem. —er

TUDI V PIRANU

POSPEŠENE PRIPRAVE

Uprava komunalnih dejavnosti je te dni začela z rušenjem razpadlih zidov stare oljarne, v kateri je zadnja leta imelo podjetje »Odpad« svoje skladišče. Z odstranitvijo starih zidov so se odprle nove panorame, tako da bo piranska Punta s tem pridobila na slikovitosti, posamezna poslopja, ki so doslej bila stisnjena za razvaline nekdanje oljarne, pa so dobila zraka in lep razgled. Marsikatero od teh poslopj bo zdaj silno primerno za ureditev počitniškega doma; pa tudi gostinci se zanimajo, da bi v takih »odkritih« poslopih uredili svoje depandanse.

V zaključni fazi so v Piranu tudi dela pri novi ureditvi kavarnarne »Tartini«, ki leži na najlepšem prometnem kraju v mestu. Kavarna bo v celoti na novo opremljena in bo imela tudi nov značaj — bila naj bi tip kavarnarne-slaščičarne kot recimo »Tivoli« (Petriček) v Ljubljani. Tako med domačimi kot inozemskimi gosti je bilo v preteklih letih vedno veliko povpraševanje po tovrstnih lokalih in uslugah. V Portorožu bo zato v tem smislu preurejena kavarna »Kekec«, ki bo s stekleno verando dobila izhod v doslej skoraj nepoznan park ob morju proti hotelu »Central«.

Kazlje

Osnovna organizacija SZDL v Kazljah je v svoj letni delovni načrt vnesla med drugim tudi popravilo 2 km poljskih poti in čiščenja skupnega pašnika, ki je zaraščen z brijem in drugim grmičevjem. Če bo krajevnemu odboru uspelo dobiti vsaj nekaj denarja, bodo s prostovoljnimi delom pomagali zgraditi veliko brezno, ki je na tem pašniku.

V občinah Piran in Izola

Na območju piranske občine je bilo doslej ustanovljenih že šest poravnalnih svetov, v Izoli eden, kmalu pa bodo ustanovili še enega v Kortah. Člani poravnalnih svetov so bili izvoljeni na zborih volivcev in jih je skupno v obeh občinah 44, od tega 8 žena.

Ceprav so poravnalni sveti v občinah Piran in Izola začeli z delom šele v začetku tega leta, so si med prebivalstvom pridobili že velik ugled in se stranke v raznih manjših sporih in pravnih obračajo nanje že na lastno pobudo. Gornjo trditev utemeljuje tudi dejstvo, da so poravnalni sveti od skupno 14 zadev ugodno rešili kar 12 sicer lažjih primerov, vendar bi vsi dobili svoj epilog prej ali slej pred sodiščem. Nekateri od teh primerov so bili celo obravnavani že pred sodiščem, vendar so do nastopa poravnalnih svetov ostali nerešeni in so kalili odnose med ljudmi. Zato sodišče, javno tožilstvo ter

organi LM odstopajo nekatere vloge poravnalnemu svetu z upanjem. Posebno prizadeven je v reševanju manjših sporov med vaščani poravnalni svet v Novi vasi, kjer uspešno sodeluje tudi krajevni odbor.

Za mnenje o dosedanjem uveljavljanju poravnalnih svetov na območju piranskega okrajnega sodišča smo vprašali predsednika Mirka Lokovška, ki je dejal:

— Sodeč po dosedanjih uspehih lahko trdim, da bodo poravnalni sveti ne le razbremenili naše sodišče, ampak bodo tudi zatrli nepotrebno pravdarstvo, ki se poraja iz drobnolastniških in stanovanjskih sporov. So pa tudi važni iz družbeno političnega vidika kot ena izmed oblik socialistične demokracije, ker dajejo državljanom možnost, da urejajo medsebojna sporna vprašanja brez posredovanja pravosodnih organov. Upravičeno pričakujemo, da se bo število drobnih sporov, ki jih je doslej reševalo naše sodišče, močno zmanjšalo, saj so te drobne pravde tvorile kar 35 odstotkov vseh sodnih zadev. bb

Ravnje pri Štjaku

Osnovna organizacija SZDL Ravnje pri Štjaku je svojčas posilila za avtobusno postajališče v vasi. Tej prošnji je bilo ugodeno na veliko veselje vseh prebivalcev. V neposredni zvezi s postajališčem pa je tudi povsem upravičena želja, da se v bližini kraja, kjer se ustavlja avtobus, zgradi vsaj skromna čakalnica, saj je ta kraj samoteren in se potniki v slabem vremenu nimajo kam zateči. Čakalnica bi zlasti služila učencem višjih razredov, ki obiskujejo šolo v Stanjelu in čakajo avtobus v vsakem vremenu. Poleg šolskih otrok pa je vsak dan tudi več odraslih potnikov.

Odbor SZDL na Ravnjah tudi skrbi za popravilo vodovodnega zajetja, ki si ga je strokovna komisija že ogledala in ugotovila, da se vanj ne steka vsa voda iz studenca. Popravilo je nujno potrebno in odbor pričakuje strokovno pomoč od Uprave komunalne dejavnosti v Sežani. V letu 1960 bodo člani SZDL opravili preko 400 ur prostovoljnega dela in navozili 35 m³ gramoza. —er

Dolenja vas

aktivnosti članov SZDL v Dolenji vasi, ki tesno sodeluje s krajevnim odborom, govori o suhe številke.

Samo pri drobilu, ki ga je dala za razpolago Uprava komunalne dejavnosti v Sežani, so opravili lani 1220 ur, za prevažanje gramoza 654 ur, pri elektrifikaciji vasi (med drugim so pomagali napeljati daljnovod v Malne) 548 ur, pri pripravah za proslavo 40-letnice KPJ, ki je bila združena s proslavo 15. obletnice partizanskega napada na nemško kolono, 680 ur, pri gradnji vodovoda pa 3182 prostovoljnih delovnih ur.

Zares lepa bilanca, ki je lahko za zgled drugim organizacijam SZDL.

Dve in ena slika izpred poravnalnega sveta

Možakarja sta prišla dobre pol ure pred napovedanim časom. Sedla sta k mali mizi na hodniku pred sobo, v kateri bo zasedal poravnalni svet.

Soseda sta, a beseda med njima ne steče. Nekam nerodno jima je. Ze po nekaj trenutkih mučne tišine vstane starejši in se napoti v bližnjo pisarno. Rad bi izkoristil čas za kak nasvet. Ko se vrne, vstane mlajši. Toda že sredi stopnic obstane, nekaj razmišlja in se vrne k mizi. Zopet sedita drug poleg drugega, a beseda se vedno neče na dan.

Da, med njima so štiri leta, štiri dolga leta, nabita kot sod smodnika. Odkar sta se prvič skregala, sta trdila vsak svojo: »Ti ne boš vozil tod, ker je parcela moja!« — »Ni res, parcela je naša do tu in ti ne boš prepovedal voziti po našem!«

In še slapovi drugih stavkov. Skratka — spor in prepir! Potem geometer, odvnetnik, sodišče in stroški, ki so že dosegli zavidljivih šestdeset tisoč dinarjev. Vse to je med njima in med družinama. In kar je najhuje — vse je še tako, kot je bilo pred štirimi leti. Niti eden, niti drugi ni mogel zanesljivo dokazati, kje teče meja med parcelama, ker mejnikov sploh ni. Ti nesrečni mejniki!

Ko jima je poštar pred nekaj dnevi prinesel vabilo poravnalnega sveta, sta prvi hip osupnila. Kaj bi poravnalni svet, če zadeva leži na sodišču že štiri leta, pa se nikamor ne premakne? Nato sta se spomnila, kaj sta na zboru volivcev slišala o teh poravnalnih svetih. Tudi v časopisih

že piše o tem in celo radio včasih pove, da so se mnogi spori že poravnali, če so stranke pokazale količkaj dobre volje. Odtlej nista legla k počitku, ne da bi razmišljala pozno v noč. Ali ne bi bilo res najbolje...

In sklep je dozorel. Dozorel je pod to in pod ono streho. Namere pa drug drugemu le nista marala razkriti. Tudi sedaj ne, ko sta tu in čakata — raje molčita.

Poravnalni svet se je sestel nekaj minut pred deseto uro. Čeprav sta bila možakarja vajena takih reči že pred sodiščem, ju je vendarle spreletel rahel nemir.

Pokličejo ju. Predsednik poravnalnega sveta jima obrazloži namen vabila, ki sta ga prejela.

»Ali sta razmišljala, kako bi bilo moč vajino zadevo zaključiti? Glejta, še v večjih sporih se lahko vedno najde pametna rešitev, če je le trohica dobre volje. Najbolje je seveda, če do spora sploh ne pride, saj ima vsakdo že dovolj skrbi in težav. Toda, če je stvar že tako daleč, smo mi tu, da vama pomagamo poiskati boljšo pot. Končno vse kaže, da stroški, ki so že doslej visoki, lahko samo še narastejo. Prepričan pa sem, da nista za to. Torej?«

Predsednik še ni končal misli, ko se je v njegove besede vpletel glas starejšega možakarja. »Parceli zamenjavajva, pa bo mir!«

Mlajši, ki je pokazal očitno ljubo-sumnost na besede, ki mu jih je sedel vzel z jezika, je naglo pristavil: »To sem mislil tudi sam predlagati.

Tako bova vozila vsak po svoji in konec!«

Člani sveta so se spogledali. Očitno niso pričakovali tako hitrega in temeljitega zaključka.

Predsednik je le še dodal: »Lahko vama samo čestitam!«

Čez pol ure sta na sodišču podpisala pogodbo o zamenjavi parcel.

Po kratkem premoru sta pred poravnalnimi svetom sedela dva druga sprta moža. Eden je drugemu resno grozil, če bo še uporabljal pot preko travnika. Zadeva je že prišla do sodišča. Zdaj sta tu.

»Kaj mislite,« se obrne predsednik k onemu, ki je grozil, »ali se tako grožnja zoper varnost življenja spodobí pametnemu človeku in dostojnemu državljanu?«

»To sem storil v trenutku razburjenosti in obzalušem.«

»Radi bi slišali še vašo obljubo, da se to ne bo več zgodilo.«

»Obljubljam, saj mi je res žal.«

»Ste slišali? Kaj vi pravite?« se predsednik obrne k drugemu, ki je prvega tožil.

»Hm. Besede so lahko samo besede. Vendar, če misli resno, potem sem pripravljen umakniti predlog za kazenski pregon.«

Ko sta podpisala zapisnik o poravnavi, so jima zginile gube s čela.

Boris (Tretja prihodnja)

Trgovsko podjetje »SLAVICA« v Kopru sprejme trgovske pomočnike:

tekstilna stroka — bombažni oddelek
tekstilna stroka — trikotajni oddelek in
trgovskega delavca železninske stroke.

Interesnti naj dostavijo svoje ponudbe upravi podjetja do 15. marca 1960

Počitniški dom

— večjo vilo ali stavbo ob morski obali za počitniški dom, kupimo ali vzamemo v najem, 60 do 100 ležišč

Prednost imajo stavbe z vodovodom in elektriko.

Ponudbe pošljite na

TOVARNO DUŠIKA RUŠE V RUŠAH

TRGOVSKO PODJETJE »SOČA KOPER« KOPER

sprejme v službo takoj ali po dogovoru:

1. Sekretarko podjetja z znanjem strojepisja
2. Blagajničarko za opravljanje blagajniških poslov na upravi podjetja
3. Šoferja B ali C kategorije
4. Trgovskega pomočnika za trgovino z usnjem v Kopru
5. Trgovsko pomočnico za trgovino s tekstilnim blagom v Izoli

Plača po tarifnem pravilniku podjetja ali po dogovoru

Mali oglasi

Ko pridete v Trst, napravite zanimiv sprehod od avtobusne postaje po ulici Carducci in Gheda do ulice Cellini št. 2. Ne bo vam žal, kajti tam je znana manufakturna trgovina »MAGAZZINI ALLA STAZIONE« z bogato izbiro moške, ženske in otroške konfekcije, po zmernih cenah in za vsak okus. Vaša pot bo poplačana, ako obiščete »MAGAZZINI ALLA STAZIONE«, ulica Cellini 2, nekaj korakov od glavne postaje. Kdor pride s propustnico, ima poseben popust!

Svet za šolstvo, kulturo in prosveto pri obč. LO v Piranu razpisuje mesta

3 UČITELJEV

za nižjo stopnjo na osnovni šoli v Piranu. Prijave poslati do 10. marca 1960 na Svet za šolstvo v Piranu.

Saldokontista-ko s 5-letno prakso v knjigovodstvu, sprejeme takoj ali po dogovoru trgovske podjetje

»PIVOPROMET« V IZOLI

Stanovanja ni na razpolago. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe z navedbo dosedanjih zaposlitev, življenjepisom in šolsko izobrazbo poslati na upravo podjetja v Izolo, Maksima Gorkega št. 8, do 10. marca 1960.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri gostinskem podjetju »Jadransko« Postojna razpisuje delovno mesto

R A Č U N O V O D J E

Pogoji: najmanj 5 let prakse v računovodskih poslih.

Plača po tarifnem pravilniku. Interesenti naj se zglasijo osebno ali pismeno na upravi podjetja Titov trg 1, Postojna.

Radio KOPER

NEDELJA, 6. marca — 8.00 Domače novice — 8.05 Kmetijska oddaja: Zene zadružnice — Sečoveljska dolina danes in jutri — Združevanje KZ v bistriški občini — Izkušnja drugih — Novice iz jugoslovanskega kmetijstva — 8.30 Z narodno pesmijo v nedeljsko jutro — 9.00 Naša reportaža: Pobude in uspehi — 9.15 Zabavni zvoki — 13.30 Sosedni kraji in ljudje — 14.00 Glasba po željah — 15.00 Za vas smo izbrali spored zabavnih melodij.

VSAK DAN je ob 7.15 in 7.40 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.30 Poročila. Poročila so še ob 13.30 in 15.10 pa Zabavna glasba, vmes reklame.

PONEDELJEK, 7. marca — 13.40 Kmetijski nasveti: Zatriranje bolezni in škodljivcev v sadovnjakih ob začetku vegetacije — 13.45 Pisana paleta zabavne melodije — 14.30 Športni pregled — 14.40 Izbrane melodije — 15.20 Zbrane pesmi poje Gorenjski kvintet.

TOREK, 8. marca — 13.40 Kmetijska univerza: Da nam bodo sadovnjaki rodili vsako leto — 13.50 Odlomki iz oper — 14.30 Sola in življenje: — Igra in delo — 14.50 Glasbena medigra — 15.20 Zenski zbor Tolminskega učiteljskega.

SREDA, 9. marca — 13.40 Kmetijski nasveti: Obvejevanje pri topolih — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Kulturni obzornik: Pomenki o klubskem življenju — 14.40 Veseli Tržiški kvintet — 15.20 Igra harmonikarski orkester »Kajuh«.

ČETRTEK, 10. marca — 13.40 Kmetijska univerza: Spravilo z njiv in travnikov lahko še izboljšamo — 13.50 Igra pianist Georges Feyder ob ritmični spremljavi — 14.00 Glasba po željah — 14.30 Pogovor z volivci — 14.40 Glasba po željah II. del — 15.20 Dalmatinske popevke.

PETEK, 11. marca — 13.40 Kmetijski nasveti: Selekcija goveje živine — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Domače aktualnosti: Skupna odgovornost za uspešno turistično sezono — 14.40 Poje zbor Doma JLA iz Beograda — 15.20 Igra godba Zagrebske vojne oblasti p. v. Viliama Markovića.

SOBOTA, 12. marca — 13.40 Kmetijska univerza: Kmetijski ureditveni načrti za ilirskobistriško področje — 13.50 Popevke in ritmi od tu in tam — 14.30 Primorski tehnik — 14.45 Melodije iz filma »Amerikanec v Parizu« — 15.20 Zadovoljni Kranjci z Branko Strgarjevo, Greto Ložarjevo in Stojanom Venetom.

SAP TURIST LJUBLJANA POSLOVALNICA KOPER/PIRAN

prireja

v aprilu 1960 šestdnevni izlet z avtobusi in vlakom v Francijo na AZURNO OBALO z obiskom MILANA — GENOVE — NICE — CANNESA — MONTE CARLA. Za prvomajske praznike 1960 pa izlet z vlakom v RIM — NEAPELJ — POMPEJE — SORRENTO — CAPRI za 6 dni; izlet ima že tradicijo po vsej Sloveniji.

Vse potrebne informacije dobite v naših poslovalnicah — v Kopru, telefon 298 — v Piranu pa 51-12.

Primorske PRIREDITVE

Petek, 4. marca, ob 20. uri v Sežani BALADA O POROČNIKU IN MARJUTKI. Gostuje SNG iz Trsta.

Sobota, 5. marca, ob 16. uri v Kopru Dickens: OLIVER TWIST. Gostuje Eksperimentalno gledališče iz Ljubljane. Ob 20. uri v Kopru Jean Anonieh: ORNIFLE ali SAPICA. Gostuje Drama SNG iz Ljubljane.

Nedelja, 6. marca, ob 10. uri v Izoli Dickens: OLIVER TWIST. Gostuje Eksperimentalno gledališče iz Ljubljane. Ob 20. uri v Kopru Otto Leck Fischer: PROSTI DAN. Gostuje Drama SNG iz Ljubljane.

Ponedeljek, 7. marca, ob 11. uri v Kopru Dickens: OLIVER TWIST. Gostuje Eksperimentalno gledališče iz Ljubljane. Ob 20. uri v Izoli Otto Leck Fischer: PROSTI DAN. Gostuje Drama SNG iz Ljubljane.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij podjetja »Elektro Koper« Koper razpisuje mesto

FINANČNEGA KNJIGOVODJE

Pogoji: ekonomska srednja šola, 8-letna praksa ali srednja strokovna izobrazba z 10-letno prakso. Prijave z življenjepisom pošljite tajništvo podjetja do 15. marca 1960. Nastop službe s 1. aprilom.

DUŠAN IVANČIČ petdesetletnik

Te dni je praznoval petdesetletnico Dušan Ivančič, aktivni ljudskoprosvetni delavec v Piranu. Rodil se je v Kanalu na Goriškem. Po prvi svetovni vojni se je s starši preselil v Ljubljano. Izšolal se je za podoficirja vojne mornarice in odšel pozneje kot radiotelegrafist v trgovsko mornarico. Obšel je vsa svetovna morja. Zaradi predanosti svoji domovini mu leta 1944 ni bilo težko prepričati posadke ladje »Tiraki«, da je med prvi-

mi izobesila zastavo nove Jugoslavije. Po končani vojni je bil tovariš Ivančič v uredniškem odboru časopisa »Pomorstvo«, pozneje pa je vodil biro za tisk in propagando pri Generalni direkciji trgovske mornarice na Reki. Sedaj je inšpektor splošne službe pri podjetju »Splošna plošna« v Piranu. Kot aktivnega ljudskoprosvetnega delavca so ga leta 1959 izvolili za predsednika občinskega sveta Svobod in prosvetnih društev. Vsi prijatelji in delovni tovariši želijo tov. Ivančiču še mnogo let življenja!

RAZPIS

Komisija za razpis mest direktorjev gospodarskih organizacij pri občinskem ljudskem odboru Koper

RAZPISUJE

mesto poslovojdje gostišča »ZADRŽNI DOM« v Škofijah

Kandidat mora biti visokokvalificiran gostinski delavec s 3-letno prakso ali kvalificiran gostinski delavec s 5-letno prakso na vodilnih položajih v gostinstvu.

Kolkovane prošnje z življenjepisom in navedbo dosedanjih zaposlitev pošljite v 10 dneh od dneva objave na naslov: Občinski ljudski odbor — Koper

RAZPIS

Komisija za razpis mest direktorjev gospodarskih organizacij pri občinskem ljudskem odboru Koper

RAZPISUJE

mesto poslovojdje gostišča »ZUSTERNA« v Zustersni pri Kopru

Kandidat mora biti visokokvalificiran gostinski delavec s 3-letno prakso ali kvalificiran gostinski delavec s 5-letno prakso na vodilnih položajih v gostinstvu.

Kolkovane prošnje z življenjepisom in navedbo dosedanjih zaposlitev pošljite v 10 dneh od dneva objave na naslov: Občinski ljudski odbor — Koper

(Nadaljevanje s 7. strani)
RAZGOVOR OB 8. MARCU

na zdravstvena predavanja in strokovne tečaje. 75 tečajnik krojnega in kuharskega tečaja se pravkar pripravljata na razstavo, s katero bomo počastili naš ženski praznik. Razen našega društva pa so aktivne tudi druge organizacije, predvsem mladinska, v katero je vključena večina naših delavk. Tudi obrat družbene prehrane je rezultat skupnega prizadevanja in sodelovanja z vodstvom podjetja. Pred nedavnim ste v našem listu povsem upravičeno grajali odnos večine delavk do menze, sedaj pa vam lahko povem, da se je stanje zelo popravilo in skoraj vse so se naročile na tople obroke hrane. Bilo bi prav, da bi se tudi za opoldanski obrok prijavi v takem številu.

— In vaša največja želja v letošnjem jubilejnem letu?

— Predvsem tole: da bi v naši občini uredili v najkrajšem času vse potrebne servise, da bi nas razbremenili drobnega in zamudnega dela v hiši. Cene uslug teh servisov pa naj bi bile dostopne za vse enako. To je pogoj za boljše uveljavljanje žena tudi v javnem življenju. (b. b.)

Jack London.

88

SMOKE BELLEW

»Kje si dobil meso?« je vprašal Dimač.

»Preišči mu ves život,« je svetlovala Labiskwee.

To so bile prve besede, ki jih je spregovorila; glas ji je trepetal od jeze, ki ji ni mogla obvladati.

McCan se je hotel nekaj upirati, toda Dimač ga je surovo in neusmiljeno zgrabil ter preiskal. Izpod pazduhe mu je potegnil dokajšen kos mesa. Bilo je jasno, da ga je hotel s toplino telesa otaliti, di bi ga lahko jedel. Nenaden vzklík iz ust Labiskwee je obrnil nase Dimačevo pozornost. Deklica je planila k McCanovemu svežnju in ga začela odvezavati. Namesto mesa je našla v njem mah, borove iglice in podobno, kar je ohranjalo svežnju prvotno velikost, ne pa teže. O mesu ni bilo sledu.

Zopet je Labiskwee segla za pas in kakor besna je hotela planiti proti lopovu, toda Dimač jo je prestregel z rokami. Odnehala je in zaihtela od hude jeze, ki ji ni smela dati duška.

»Oh, moj ljubi, saj mi ni za jed,« je tožila. »Meni je zate, za tvoje življenje. Ta pes! On tebe žre, tebe žre!«

»Ne boj se, še bomo živeli,« jo je tolažil Dimač. »Odslej bo nosil moko. Te ne more jesti surove, in če jo bo, ga bom jaz sam ubil, zakaj žrl ne bo samo mojega življenja, ampak tudi tvoje.« Privil jo je tesneje k sebi. »Ljuba, ubijanje je za moške roke. Ženske ne ubijajo.«

»Ali bi me več ne ljubil, če bi ubila tega psa?« je vprašala presenečeno.

»Ne več tako,« je odgovoril Dimač.

Vzdihnila je vdano. »Dobro,« je rekla, »ne bom ga ubila.«

* * *

Mladji lovci so neutrudno zasledovali begunce. Po čudežih sreče kakor tudi sklepanje iz kakovosti pokrajine, katero pot so ubežniki morali ubrati, so zasledovalci res

našli v viharju zameteno sled in se je držali. Kadar je snežilo, sta Dimač in Labiskwee ubrala vselej najbolj nemogoče poti in se obrnila proti vzhodu, čeprav se jima je boljša pot odpirala proti zahodu ali jugu. Na možnost, da se lahko izgubita, se nista ozirala. A kljub vsemu trudu nista mogla mladih lovecev obrniti v napačno smer, nista se jih mogla otresti. Včasih sta bila cele dneve naprej, toda vselej so se zasledovalci znova pokazali. Po snežni viharji, kadar je bila vsaka sled zametena, so se razkropili na široko kakor volkovi. Tisti, ki je potem našel kako znamenje za begunci, je dajal znamenja z dimom in tako priklical tovariše k sebi.

Dimač je medtem zgrešil štetje časa in ni vedel več, koliko dni so na poti, koliko neviht so prestali in, koliko kokrat so taborili. Skozi neskončno, blazno mrzlico trpljenja in truda sta se on in Labiskwee mučila naprej, medtem ko se je za njima opotekal McCan in bledel o San Franciscu, o katerem je vedno sanjal. Veliki vrhovi, neusmiljeni in ostri, v svoji mrzli sinjini, so se dvigali nad njimi proti nebu. Onj pa so bežali navzdol v črne soteske med golimi, navpičnimi stenami; plazili so se naprej preko ledenih dolin, kjer so zmrzla jezera ležala pod njihovimi nogami. In neko noč, med dvema nevihtama, jim je oddaljen ognjenik ožaril nebo. Pozneje ga niso več videli in niso vedeli, ali so bile to samo sanje ali resnica.

Skorjo je pokrival vatle debel nov sneg, ki je po vrhu zmrznil in bil znova zameten z novim snegom. Naleteči so na kraje v kanjonih in zametih, kjer je bila snežna odeja na stotine čevljev debela; in prekoračili so zopet majhne ledenike in gorske robove, ki so bili povsem brez snega, ker ga je veter sproti odnašal. Včasih so se kakor tihi strahovi plazili čez grozeče plazove ali pa jih je nenadoma prebudilo, ko so spali, bobnenje grmečih plazov. Taborili so v višinah, kjer ni bilo več gozda, in nočevali brez ognja ter talili svoje pičle koščke mesa na svojih životih. In skozi vse to neskončno trpljenje je Labiskwee ostala Labiskwee. Nikoli je ni zapustila dobra volja, izvzemši kadar se je ozrla na McCana. Vsa otrpla od napa in mraza se ni utrudila govoriti Dimaču o svoji veliki ljubezni.

Kakor mačka je pazila na razdeljevanje pičlih porcij in Dimač je opazil, da godrnja za vsak grizljaj, ki ga je

dobil McCan. Nekoč je sama delila. Prvo, kar je sledilo, je bila ogorčena McCanova pritožba. Pa ne le temu, temveč tudi sami sebi je odmerila manjši košček kot Dimaču. Od tedaj je Dimač sam delil. Neko jutro po nočnem metežu jih je ujel majhen plaz snega in jih potegnil s seboj kakih sto valov daleč. Na pol trdi, a nepoškodovani so se rešili, toda sveženj z moko, ki ga je nosil McCan, je ostal v snegu pokopan globoko doli, tako da niso mogli več do njega. Komaj so se bili namreč rešili iz prvega plazu, je za njim prigrmel drugi in moka je bila izgubljena. Od tedaj se Labiskwee ni več ozrla na McCana, čeprav ni bil ta kriv nesreče. Dimač je vedel, da se deklica samo zato ne ozre, ker bi jo sicer zgrabila silovita jeza in jo prignala do uboja.

Bilo je zjutraj. V zraku je vladala popolna tišina; nad njimi se je razpenjala čista modrina neba in v snegu se odbijajoča sončna svetloba jih je kar slepila. Kakor trudne prikazni v mrtvem svetu so se pomikali naprej. Pot je vodila navzgor po dolgi, široki in položni strmini snežne skorje. Noben vetrič ni motil te tišine ledu in snega. Na stotine milj oddaljeni vrhovi gorá so bili v kristalno čiststem ozračju tako jasni, kakor da so komaj pet milj oddaljeni od njih.

»Nekaj se bo zgodilo,« je zašepetala Labiskwee. »Ali ne čutiš — tukaj, tam, povsod? Vse je tako čudno?«

»Čutim neki hlad, ki ni od mraza,« je odgovoril Dimač. »Pa tudi od gladu ni.«

»V glavi je, v sreju je,« je rekla deklica razburjeno. »Tako ga jaz čutim.«

»Od čutov to ni,« je sklepal Dimač. »Zbada me le led. To prihaja od zunaj. To je mrz moj živce.«

Četrte ure kasneje so postali, da se oddahnejo.

»Oddaljenih vrhov ne vidim več,« je rekel Dimač.

»Zrak postaja gost in težak,« je dejala Labiskwee.

»S težavo ga diham.«

»Tri sonca so,« je pripovedoval McCan in se, opirajoč se na svojo palico, obrnil.

In res, na vsaki strani pravega sonca je sijalo še prividno sonce.

»Pet jih je,« je rekla Labiskwee, in ko so se ozrli kvišku, so videli, da se tvorijo nova sonca, ki so jim jemala vid.

NEPRIČAKOVAN RAZPLET TEKMOVANJA ZA ZIMSKI POKAL

Izola - Tomos 2:4 (1:1)

Tekmovanje za zimski pokal nogometne podzveze koprškega kraja je dobilo nepričakovan razplet. Pred okrog 800 gledalci so Koprčani premagali Izolčane na njihovem igrišču. Ker se je prva tekma končala neodločeno 0:0, je torej Tomos končni zmagovalc. Presenečenje je dovolj veliko, saj je zmaga Tomosa prva zmaga Koprčanov v Izoli v zadnjih petih letih.

Moštvu sta nastopila v naslednjih postavah:

TOMOS: Hrvatini, Medica, Bole, Klarič, Gombač, Forti, Mihelič, Furlanič, Pogačnik, Hiti in Vatovec.

IZOLA: Lesjak, Gabrijelčič, Kren, Radovič, Jerkovič, Kovačič, Erceg, Černe, Kostič, Čendak in Bera.

Domačini so imeli v prvem polčasu sonce za hrbtom in so hoteli to prednost za vsako ceno izkoristiti. Prvih dvajset minut je Koprku sicer uspelo odbržati ravnotežje na igrišču, pozneje pa so domačini povsem prevzeli pobudo v svoje roke. Žal pa so nespretni napadalci zamudili več zelo zrelih priložnosti. Šele v trideseti minuti so bili napadi Izole kronani z uspehom, ko je Černe z

glavo dosegel vodilni gol. Bodreni od občinstva so domačini nadaljevali z napadi, ki pa so spet propadli deloma zaradi neiznajdljivosti, deloma pa zaradi nebočnih strelcev napadalcev. V času največje premoči Izole je Koper z nenadnim protinapadom izenačil. Žogo je dobil Vatovec na levem krilu ter z močnim strelom zadel levi spodnji kot.

Začetek drugega polčasa je prinesel Izoli vodstvo. Iz povsem nenevarnega položaja je zaradi nesporazuma med vratarjem ter branilcem poslal Jerkovič žogo v mrežo. Ta gol Koprčanom ni vzel morale. Začeli so sistematično napadati in v deseti minuti je Hiti iz gneče izenačil. Po tem голу je bil Koper večinidel v premoči. Že v sedemnajsti minuti je bilo stanje 3:2. Ta gol je bil re-priza gola, ki ga je dosegla Izola. Tudi tokrat je prišlo do nesporazuma v ožji obrambi in Gabrijelčič je porinil žogo v lastno mrežo. V 25. minuti smo videli najlepši gol dneva. Furlanič je z volejem poslal žogo iz razdalje 30 metrov neubranljivo v gol. Po tem голу so Koprčani uprizorili pravo serijo napadov na izolski gol, vendar brez uspeha. Šele v zadnjih minutah igre so se doma-

čini otresli pritiska. Žal pa je bilo že prepozno, da bi lahko še karkoli napravili.

Zmaga Kopra je bila zaslužena. Gostje so bili borbenejši in ostrejši, domačine pa so prekašali tudi v kondiciji. Z igro, ki jo je v nedeljo pokazala Izola, bo težko ostati v slovenski ligi. Kaže namreč, da so se Izolčani pozno in premalo sistematično lotili treninga.

Na nedeljski tekmi moramo pohvaliti obrambo Kopra, v kateri sta se najbolj odlikovala Forti in Medica, medtem ko je bil v napadu najboljši Vatovec. Pri Izoli se je odlikoval Jerkovič do poškodbe in Čendak.

Občni zbor AMD v Postojni

V soboto zvečer je bil v dvorani hotela »Javornik« redni letni občni zbor Avto-moto društva Postojna, ki se ga je razen številnih delegatov udeležil med gosti tudi sekretar občinskega komiteja ZKS Slavko Černedič. Društvena dejavnost v minulem delovnem obdobju je v glavnem slonela na množičnosti in dvigu kvalitete ravni tečajev in splošne tehnične vzgoje. Naraščajoči promet in s tem v zvezi vsakakor pomembne in značilne naloge so zahtevale od društva posebno prizadevanje za prometno varnost. Med najznačilnejše uspehe društva, ki šteje trenutno 329 članov, sodi vsakakor skrb za izobrazbo kadrov, nadalje priprava in organiziranje tečajev za

voznike-amaterje v Pivki, Prestranku, Planini, Hruševju in v Postojni. Materialna vrednost sredstev v splošni društveni lastni znaša danes že 2.133.650 din; letošnja dejavnost v društvenem okviru pa bo vsebovala v prvi vrsti organizacijsko utrditev, skrb za izobrazbo kadrov, organiziranje treh tečajev za voznike-amaterje, vzgojo najmlajših članov in spoznavanje širše javnosti s prometnimi pravili spričo naraščajočega prometa. Ob zaključku zbora je bil izvoljen nov 17-članski upravni odbor, v katerem so kooptirani tudi člani bivšega AMD v Pivki, ki se je zaradi različnih težav v svojem delu priključilo k AMD v Postojni. I. V.

NAPREDOVANJE ŠPORTA NA KOPRSKEM

Ustanovljena nogometna podzveza

Te dni je bil v Kopru ustanovni občni zbor Nogometne podzveze za okraj Koper. Udeležilo se ga je 30 zastopnikov nogometnih klubov našega kraja, zastopniki Nogometne podzveze za okraj Gorica, Okrajne športne zveze iz Kopra, med gosti pa je bil tudi predsednik Nogometne zveze Slovenije Stane Lavrič.

Predsednik koprške nogometne podzveze Bojan Bunc je v svojem poročilu obširno obravnaval predvsem vprašanja vzgoje mladih nogometašev, izsolanja starejših članov za inštruktorje ter trenerje, disciplino v društvih in vrsto organizacijskih problemov. Poročal je, da je v nogometnih klubih premo mladih in da so vodstva društev čedalje bolj dajala preveč pozornosti članskim moštvom, kjer so se pojavile težnje po profesionalizmu. Zato bo potrebno pritegniti v nogometna društva čimveč mladih, ki bo gojila nogomet kot športno panogo, koristno za vsestranski razvoj posameznika-amaterja.

Dokaj težav imajo nogometaši, ker je premalo inštruktorjev in trenerjev. To narekuje takojšnje organiziranje ustreznih tečajev, saj bo sredstva za njihovo izvedbo prispevala novoustanovljena podzveza s pomočjo NZS. Vse priznanje pa zaslužio nogometni sodniki v koprskem okraju. Njihova organizacija je v kratkem času obstojala 30 nogometašev za sodnike, ki svoje delo zadovoljivo opravljajo.

Žal pa je v nekaterih društvih problem — disciplina. Znano je, da smo lani zabeležili nekaj izgrediv na igriščih. Ugotovljeno je bilo, da so te izgrede v Izoli in Piranu povzročili nekateri neodgovorni funkcionarji nastopajočih društev, ki so »navdušenje« gledalcev speljali na svoj mlin. Takšni primeri so vse graje vredni in Nogometna podzveza bo v prihodnje strogo kaznovala vsak poskus nešportnega vedenja med igralci in funkcionarji.

Omembe je vredna tudi kritika na račun NK Postojna. Njegovo vodstvo ne upošteva vloge okrajne podzveze, nima stikov s člani — skratka, uveljavlja »svojo« politiko, ki ni v skladu z načeli nogometnega športa. Ob tej ugotovitvi pa velja omeniti, da bi lahko na Postojnskem in tudi na Sežanskem dosegli večji razmah nogometa, če bi imeli več trenerjev in če bi bil boljši odnos med klubi ter podzvezo.

Na občnem zboru so tudi ugotovili znaten korak naprej v delu NK Izola, ki bo v prihodnje dobila še izdatno materialno pomoč.

V razpravi je predsednik Nogometne zveze Slovenije Stane Lavrič omenil uspehe mladinskega moštva sedanjega NK Tomos ter dejstva, da se je tudi na Primorskem v minulih letih nogometni šport razvijal v dokaj težavnih okoliščinah. Žal je priporočal organiziranje tečajev za inštruktorje in trenerje ter strogo kaznovanje vseh, ki z nedisciplinirano rušijo ugled in razvoj nogometnega športa. Priporočal je tudi, naj bi proučili vrednost dela klubov, ki jih naj ne bi ustanovljali ali umetno vzdrževali tam, kjer ta šport nima pogojev trajnega obstanka. Ob zaključku občnega zbora so sprejeli več sklepov in priporočil novoizvoljenemu upravnemu odboru, katerega naloga bo, da bi se nogometni šport v našem okraju pravilno usmerjal v duhu amaterstva in zdravih odnosov med klubi.

Nogometaši Rijeke so se mudili na 14-dnevnem treningu v Umagu, kjer so se pripravljali za bližnji začetek prvenstva v zvezni ligi. Med treningom so odigrali tudi dve prijateljski tekmi. Umag so premagali z 2:1, Tomos pa z 18:0.

Za nastop odličnih reških nogometašev je bilo v Kopru kljub deževnemu vremenu veliko zanimanje. Na igrišču se je zbralo okrog 800 gledalcev, ki so bili navdušeni nad igro gostov, niso pa tudi varčevali s priznanji požrtvovalnim domačinom.

Moštvu sta nastopila v naslednjih postavah:

RIJEKA: Mišič, Granič, Mihovilovič, Radakovič, Paukovič, Ra-

spar, Berek, Blažević, Lukarič, Naumovič in Medle.

TOMOS: Krašna (Hrvatini), Bole, Medica, Vidošević, Gombač, Papec, Vatovec, Hiti, Pogačnik, Furlanič in Mihelič.

Določeni pečat igri je dal že sam začetek. Koprčani so pritekli na igrišče brez segrevanja in gostje so že v prvih minutah dosegli tri gole. Take stvari se res ne bi smele dogajati. Če bi domačini vzdržali začetni pritisk, bi se brez dvoma uspešneje borili proti sicer odličnemu nasprotniku in ne bi izgubili z dvoštevilčnim izidom. Velika napaka Koprčanov je bila tudi v tem, da niso šli na prvo žogo in da so nasprotnika nekoliko precenjevali. Priznati pa je treba domačinom, da so se vseh 90 minut požrtvovalno borili. Najboljši v koprskem moštvu je bil Pogačnik, ki je v drugem polčasu poslal nevaren strel v zgornji levi kot nasprotnikovih vrat, vendar ga je mladi reški vratar v sijajni paradu ubranil.

Rijeka nam je kljub blatnemu terenu prikazala vse, kar si želimo od modernega nogometa: oštrost, domiselnost v kombinacijah, tehniko in kondicijo. Zlasti se je odlikoval napad, ki bo najbrž v spomladanskem delu prvenstva zvezne lige tudi najboljše enajstoricam delal preglavice. Kljub blatnemu terenu smo videli vrsto lepih kombinacij s streli iz še tako težkih položajev. Za Rijeku so bili uspešni: Lukarič 5, Berek in Naumovič po 4, Blažević 3 ter Medle in Radakovič po enega.

POSTOJNA —

Gozdarski center 5:2

V okviru priprav za spomladanski del nogometnega prvenstva Primorske je ligaško moštvo Postojne v nedeljo v prijateljskem srečanju premagalo reprezentanco Gozdarskega šolskega centra z izidom 5:2 (4:0). Pripomniti moramo, da je nekdanji ligaš trenutno v slabi formi, kar je zgovorno pokazalo tudi nedeljsko srečanje z gozdarji, ki so nastopili oslabiljeni, vendar so jim nudili znaten odpor. Kolikor bo Postojna nadaljevala s slabo igro tudi v prvenstvu, tedaj od nje vsakakor ne bomo mogli pričakovati posebnih uspehov. -k

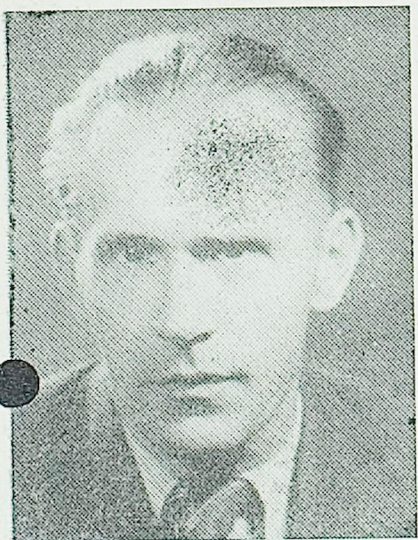
ZA IZBOLJŠANJE PROMETNE VARNOSTI

Postojnčani predlagajo

Posebna komisija ObLO Postojna je te dni proučila varnost prometa na nekaterih avtobusnih postajališčih. Ugotovila je, da bo potrebno v najkrajšem času zgraditi nova postajališča v Hraščah, Hruševju, Razdritem, Petelinju in Selcah, v Rakitniku in v Matejni vasi pa bi zgradili skupno avtobusno postajo. Ta komisija je tudi predlagala, naj bi vaščani s prostovoljnimi delom pomagali čimprej urediti postajališča, kjer sedaj polni-kom grozi nevarnost nesreče, saj morajo vzopati in izstopati kar na glavnih cestah.

V Pivki bi morali za izboljšanje prometne varnosti odstraniti javno tehnično, v Matejni vasi pa kal, saj je v neposredni bližini nevarnega

BORIS JURCA
petdesetletnik

Včeraj, 3. marca, je izpolnil 50. leto življenja Boris Jurca, načelnik tajništva za finance pri OLO Koper. Pred pol stoletja se je rodil v Gor-njem Logatcu. Kmalu po prvi svetovni vojni se je njegov oče preselil v Maribor; tu je dokončal solo, nastopil prvo službo in dočkal okupacijo. Nemci so ga že 1. julija 1911 izselili z družino vred v Srbijo. V Srbiji je nato vstopil v NOV in v svinčenem dežju prešel pot od Kragujevca do Zg. Doliča v Sloveniji. Po osvoboditvi in demobilizaciji je bil kot strokovnjak za finančna vprašanja vedno zaposlen pri ustreznem delu. Ni bil pa neumoren le pri poklicnem delu, marveč tudi pri delu družbenih organizacijah. Že pred vojno je bil navdušen telovadec. Po vojni je bil eden izmed organizatorjev TVD Partizana v Sloveniji. V Postojni je bil dolga leta predsednik Okrajne zveze Partizan, po preselitvi v Koper pa je kljub letom še vedno aktiven član in organizator pri tej telesnovzgojni organizaciji. Prijatelji in znanci želijo jubilarju ob njegovem življenjskem prazniku še mnogo let zdravja in delovnih uspehov!

PO ZAKLJUČENEM SEMINARJU ZA TELESNOVZGOJNE DELAVCE

Športni stadion v Postojni?

Pri opisu nalog Sveta za telesno vzgojo v letošnjem letu bomo poudarili v svojih zapiskih samo nekatere najznačilnejše misli in dejstva, ki nazorno prikazujejo, da so se tokrat Postojnčani temeljito zamislili v nujnost izredne pomembnosti izgradnje športnih objektov. Tako nameravajo v prihodnjih mesecih začeti z gradnjo košarkarskega igrišča v Pivki, nadalje z dokončno izgradnjo strelišča za malokalibrsko puško in popravilom igrišča za košarko v Postojni. Hkrati z najosnovnejšimi letošnjimi akcijami pa se svet trenutno ukvarja celo z zamisljivo, da bi v doglednem času, seveda če bi bila za to na razpolago ustrezna materialna sredstva, začeli z etapno gradnjo osrednjega športnega stadiona, ki naj bi predvidoma stal za gimnazijskim poslopjem, s štiristeznim kegljiščem in na Srebotnjakovem vrtu z nogometnim igriščem in primernimi lahkoatlet-skimi napravami — tekmovalno stezo in dopolnilnimi napravami za druge panoge lahke atletike. Lokacija je že določena, vendar je zamisel o gradnji stadiona še vedno bistveno odvisna od različnih činiteljev, ki so neposredno povezani z izgradnjo Postojni prepotrebne športnega objekta. Od zamisli k dejanjem je praktično pot izredno težavna, ven-

dar če pomislimo na dejstvo, da se merodajni forumi zavedajo pomembnosti in vloge omenjenega objekta, tedaj lahko brez posebnih misli ugotovimo, da je bil z zamisljivo gradnje športnega stadiona v Postojni glede na splošen razvoj telesne kulture napravljen velik korak naprej, ki bo hkrati tudi osnovni faktor množičnosti in dviga kvalitete ravni telesne vzgoje in športne dejavnosti ne le za Postojno, temveč za vso Primorsko, če pri tem pomislimo na skromne športne objekte.

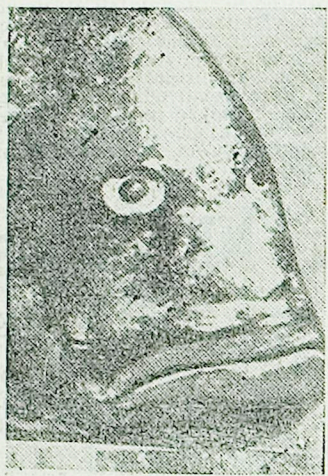
Gozdarski šolski center namerava v letošnjem letu začeti z gradnjo lastnega športnega parka, ki naj bi v svojem sestavu vseboval rokometno in odbojkar-sko igrišče, atletsko stezo in razne manjše lahkoatletске naprave. Po predvidevanjih direktorja zavoda inž. Stanislava Mazija bi začeli z igradnjo parka že v najkrajšem času, posebne omembe pa je vredna ugotovitev, da bodo v glavnem dijaki sami s prostovoljnimi urami prispevali nedvomno izraziti delež pri gradnji objekta. S predvideno graditvijo sicer malega šolskega športnega objekta brez posebne vrednosti za širši okoliš bodo imeli ljubitelji kraljice športov in ostalih priljubljenih športnih panog v Postojni vsakakor idealno možnost

najtesnejše povezave in vzpostavitev prijateljskih vezi in odnosov — z gojenci gozdarskega strelišča — najznačilnejšemu činitelju spoznanja mladine ter njene-ga vsestranskega sodelovanja. Pe-reč problem v vrsti aktualnih telesnovzgojnih vprašanj pa predstavlja na koncu tudi dosedanja telovadnica, ki žal več ne ustreza vedno večjemu razmahu športne dejavnosti v Postojni, in bo potrebno v bodoče resno misliti na njeno zastarelost in hkrati nepri-mernost, saj je dejstvo, da je dvorana s svojimi 8m² zasedena vsak dan od 8. do 21. ure z okrog 600 dijaki in gojenci šolskih zavodov ter rednih vaditeljev v okviru »Partizana« dovolj prepričljiv in jasen dokaz, da bo v prihodnje nujno potrebno razmisliti o novi telovadnici, kolikor bomo želeli doseči uspehe v množičnosti in dvigu kvalitete ravni. Poleg tega velja ob koncu omeniti potrebo po znatnih finančnih sredstvih za nadaljnje sodelovanje postojn-skih nogometašev in košarkarjev v ligaških tekmovanjih. Sredstva za sodelovanje v spomladanskih prvenstvih niso v vprašanju, vendar bodo zelo skromna glede na to, da so potovanja ekip na posamezna srečanja bila vedno pove-zana z materialnimi žrtvami, vendar je tudi omenjeno vpraša-nje načelno že rešeno. I. V.

Sreča v nesreči

Sola ni le učni zavod, marveč tudi zgoščena izkušnja preteklih stoletij. Če se zgodi danes hujša nezgoda, so na kraju nesreče takoj zdravniki, gasilci, reševalci ipd., skratka ljudje, ki jih je poučila teorija in prekalila praksa. Nekdaj pa je bil edini pouk nesreča sama in edino zaščitno sredstvo — fizična vzdržljivost.

Ena najhujših rudniških nesreč v Idriji se je zgodila 2. novembra 1846 ob treh ponoči. Na kraju, kjer je že večkrat gorelo, je izbruhnil požar. Ogenj se je hitro širil in napolnil rove z dimom. V jama so poslali reševalce. O njih pa ni bilo več ne duha ne sluha. Sklenili so, da spustijo v jama vodo; menili so, da bo le tako mogoče rešiti tisto, kar se še rešiti da. Čez teden dni so se jeli dvigati iz jaska oblaki pare. Voda je prišla do požara. Para pa je bila škodljiva, saj je svetilka v njej takoj ugasnila. Ptiči, ki so zabredli v oblak, so omamljeni omahnili na tla. To je dalo ljudem misliti. V pari, ki se je dvigala iz »šahta«, so jeli preizkušati vzdržljivost živali, da bi potem vedeli ravnati z ljudmi. Vrabec se je onemestil po 6. minutah in 9. sekundah, mačka po 38 mi-

Skrivnostna riba s človeškim obrazom, precej podobnim obrazu zloglasnega diktatorja in vojnega zločinca Benita Mussolinija, se sem in tja pojavlja v afriških vodah pri Mozambiku in so jo uspeli tudi ujeti, vendar jo učenjaki še proučujejo in je še niso opredelili. Objavljamo fotografijo ribe po sovjetskem ilustriranem časopisu Aganok

nutah, pes pa je vzdržal 45 minut, jež pa kar 1 uro in 15 minut. Iz teh poskusov so povzeli nauk, ki ga poznajo danes že solarji: omamljenje je treba polivati z mrzlo vodo in jih spraviti na čisti zrak, da čimprej izdihnejo škodljive pline. S pomočjo te izkušnje so rešili nekaj ljudi.

Ta rudniška nesreča je trajala 17 žrtev. Zadnjega ponesrečenca so našli in prinesli na svetlo 17 dni po izbruhu požara. Med ponesrečenimi so bili le štirje, ki so bili brez družine in brez otrok. Voda, s katero so ugnali požar, pa jim je delala sitnosti še dolgo časa. Iz rovov so jo morali črpati polne štiri mesece.

UBOŽNICA ZA BOLNIKE

Po Napoleonovem polomu so zasedli Ilirske province Avstriji. Ob morju sta začela cveteti trgovina in pomorstvo. V Trstu je bil promet tako močan, da vsega niso zmogli več sami. Piran je postal tedaj pomožno pristanišče. V mestu sta se za nekaj časa naselila delo in izobilje. Razvijati se je začelo pomorstvo. Iz tega časa je znan rek: Srečen tisti, kdor vidi Pirančana enkrat v desetih letih doma. V tistem času so tudi mnogo zidali in pri tem je prišlo do takšnega absurda: Avstrijci so zgradili ubožnico za občinske reveže. Ko je bila stavba pod streho, so pa videli, da nimajo vanjo koga vtakniti. Iz ubožnice so napravili bolnico. Tako se mora zahvaliti Piran samo občinskim revežem, ki jih tedaj ni bilo, da so dobili bolnišnico.

UBOGI MOŠKI

Kogarkoli bi vprašali, katero je bilo drugo največje mesto na nekdanjem Kranjskem, bi odgovorili: Kranj. Toda ne: bila je Idrija! Po prvi svetovni vojni je bila Idrija tudi največje mesto na tedanjem Slovenskem Primorskem. Iz leta 1810 imamo o Idriji statistične podatke, ki so precej nenavadni. Mesto je šlo tedaj 375 hiš, moških do 45 let starosti je bilo 565, žensk 2998, otrok do 17. leta starosti 911, nad 45 let starih pa 433. Skupaj je imela Idrija 4907 prebivalcev. Razen ljudi so pa presteli tedaj tudi tista živa bitja, ki so spadala h gospodinjstvu. V Idriji so imeli 11 konj, 172 krav in 20 prašičev. Pri teh statističnih podatkih preseneča skoraj neverjetno veliko število žensk, saj jih je bilo nekaj več kot polovica vsega prebivalstva

COWBOYSKA NEVESTA

Associated Press poroča iz Elktona v Marylandu, da je prišla 47-letna Angelina Sailer s svojim pomočnikom v stanovanje 60-letnega Roberta Warrella in od njega zahtevala, naj gre z njo na poročni urad. Svoj ukaz je podkrepila z revolverskim strelom v strop. Takšnemu argumentu se Warrell ni upal zoperstaviti. Uradnik ju je na poročnem uradu poročil, toda Warrell dokumenta ni hotel podpisati. Poklical je šerifa, ki je stal v bližini in mu svetoval, naj pogleda v ročno torbico neveste. V njej je našel šerif nabasan revolver, v katerem je manjkal le en naboj. Warrell je povedal svojo zgodbo in prosil »usmiljenja«. Drama se je končala s tem, da so odvedli bojevito nevesto v zapor, ženin pa je odšel v zlato prostost. (po New Era, Cleveland)

Neka tovarna porcelanske in keramične hišne opreme v ZDA si je v živalskem vrtu v New Castleju sposodila pravcetege leva za reklamne namene. Otrpala ga je namreč in obesila na umivalnik, da bi s tem potrdila trpežnost svojih izdelkov. Lev je tako začuden, da se niti ni utegnil protiviti nenavadnemu postopku — tovarna je prišla na svoj račun — največ zabave pa so seveda spet imeli otroci

PRILEPLJENI ZOBJE

Kaže, da bodo mostički in zobne proteze nekega dne same se hvaležni muzejski predmeti. Pred nedavnim so namreč odkrili »zobno lepilo«. S tem lepilom je mogoče za stalno pričvrstiti zobe, umetne ali prave, v čeljust. Poskusi, ki so jih delali na psih, so prekosili vsa pričakovanja. Tvarina, s katero so zobe lepili, je sestavljena iz tistih snovi, iz katerih so sestavljene tudi kosti: iz kalcija, fosfora in glikogena.

ZMRZNJENA A-BOMBA

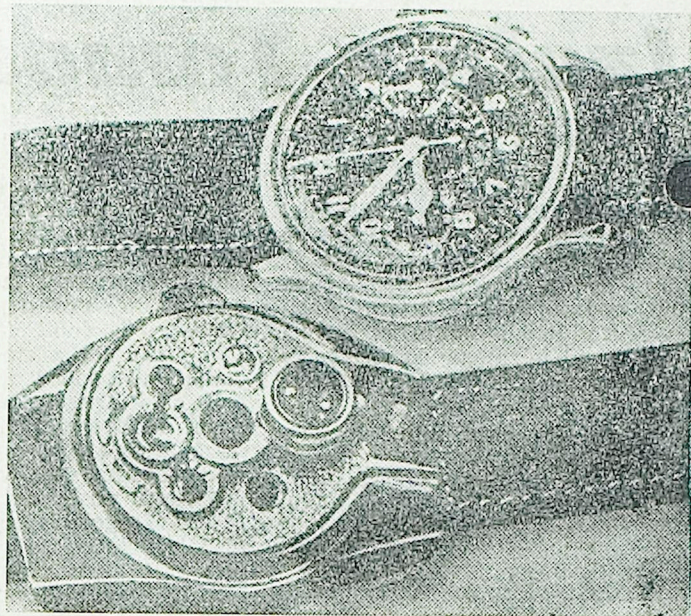
»Atomske bombe so bolj nevarne poleti kakor pozimi,« je zaključek znanstvene razprave, ki jo je napisala sovjetska znanstvenica M. Ugodskaja. Z eksperimenti je namreč dokazala, da umori ista doza radioaktivnosti pri temperaturi od 25 do 30 stopinj Celzija 95% laboratorijskih miši, medtem ko jih je pri temperaturi od 0 do 5 stopinj Celzija poginilo le 5%.

DOMAČI AVTOMATSKI STROJI

V laboratoriju zagrebške tovarne »Pivomajska« so v začetku tega leta izdelali poskusno napravo za elektroniko-avtomatsko upravljanje in kontrolo orodnih strojev. S pomočjo te priprave lahko dela stroj povsem samodejno. Dovolj je, da napravi delavec na klasičen način le prvi komad. To delo si avtomat potem »zapomni« in ponavlja. Po svoji konstrukciji je avtomat boljši in enostavnejši od inozemskih.

KRUH V BARVAH

V nekem angleškem mestu so začeli peči zelen, rumen in vijoličast kruh. Kupcem je novost ugajala in pekarna si je izmislila še eno novost: začeli so peči kruh, ki diši po bananah, jagodah, siru ali čebuli, pač po okusu kupcev. Kako bi takšna moda uspela pri nas, je težko reči. Bržkone bi pa kruh, ki bi dišal po mortadelah, pršutu in po teranu, našel kar precej hvaležnih odjemalcev.

Razni muzeji po svetu zbirajo in hranijo najrazličnejše predmete, razvrščene po vejah človekove dejavnosti. Med zanimivostmi so prav gotovo tehnični dosežki, ki pa ne služijo vedno le napredku človeštva. Tako je navidezna zapustna ura na zgornji sliki le spretno kamuflirana miniatura fotografska kamera, kakršnih se poslužujejo sodobni voluhini in tihotapci. Naprava je bila izdelana v Zahodni Nemčiji

Kirurgova operacija

Na splošno veljajo kirurgi za elito med zdravniki. Tudi svoje dni so bili »smetana« medicinske znanosti. O tem nam govori stara zgodba iz Idrije.

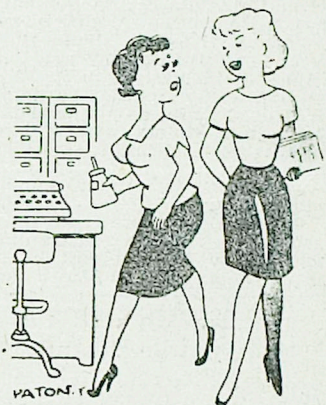
Zivosrebrni rudnik je delal že več kot 200 let, pa v Idriji še vedno niso imeli pravega zdravnika. Kadar so potrebovali zdravniško pomoč, so morali poklicati »dohtarja« iz Ljubljane, ta pa je prišel po navadi prepozno. Rudniški

IZPOLNJENA ŽELJA

Harold Tobin iz Hillsborowa v ZDA je na sojenju takoj priznal, da je res poskušal vnovičiti ponarejeni ček. Sodnik ga je hotel zaradi iskrenosti in ker do tedaj še ni bil kaznovan, obsoditi na pogojno kazen, toda Harold je kriknil: »Hočem v zapor! To je edini način, da pobegnem pred ženo!« Sodnik je bil sočuten in dobrega srca. Izrekel je takšno obsodbo: dve leti zapora.

ZVOČNIK ZA GLUHE

Neko angleško elektrotehnično podjetje je izdelalo napravo, s pomočjo katere bodo lahko poslušali radio in televizijske oddaje tudi gluhi. Aparat je sila precizno izdelan in tako majhen, da ga je moč vtakniti v uho; v ušesu gluhega nadomešča bobnič, kladivce in nakovalce. Naprava je zvezana z radioaparatom ali televizijskim sprejemnikom direktno in daje poln in čist zvok.

— Grem k direktorju — prosit za zvišanje plače. Mi posodiš za ta čas svoje trepalnice?

R. L. STEVENSON

Nenavaden primer

3

— Dragi moj gospod, — je rekel Enfield iznenadeno. — Vem, vem, — ga je prekinil advokat. — Vem, da mora izgledati to čudno. Po imenu tistega drugega človeka vas ne sprašujem, ker ga že poznam. Vedite, Richard, vaša zgodba je napravila name močan vtis. Če ste bili v kakšni podrobnosti netočni, vas prosim, da je takoj popravite.

— Zdi se mi, da bi me mogli na to že prej opozoriti, — je odvrnil Mr. Enfield zlovoljno. — Toda jaz sem bil do pike natančen. Ta lopov je imel ključ, in še več, ima ga tudi danes. Pred slabim tednom sem ga videl, kako odklepa tista vrata.

Mr. Utterson je globoko vzdihnil in obmolnil, mladenič pa je takoj nadaljeval:

— To mi bo dobra šola: v bodoče naj manj klepetam. Sramujem se svojega dolgega jezika. Pogodiva se, da ne bova tega niti z besedico več omenila.

— Rad pristanem, — je rekel advokat, — tu je moja raba!

LOV ZA MR. HYDOM

Tega večera se je vrnil Utterson v svoje samsko stanovanje nerazporejen in brez apetita je sedel k večerji. Imel je navado, da je ob nedeljah po večerji sedel k kaminu s kakšno suhoparno teološko knjigo in bral vse dokler ni odbilo v bližnji cerkvi polnoči. Tedaj se je laгідno slesel, utrnil luč in legel v posteljo. Tega večera je pa vzel svečo, kakor hitro je bila miza pospravljena, in šel v svojo delovno sobo. Odprl je blagajno in iz najbolj skritega dela izvlekel nekakšen dokument, na čigar omotu je stalo, da je to testament dr. Jekylla. Advokat je sedel z namrščenim čelom za mizo in ga jel znova proučevati. Testament je lastnoročno napisal dr. Jekyll, ker je Utterson odklonil tudi najmanjšo pomoč pri njegovem sestavljanju. V njem je pisalo, naj v primeru nenadnega izginotja in ne samo smrti Henryja Jekylla, doktorja

medicine in prava ter člana Akademije znanosti, preide vsa imovina v last »mojega prijatelja in dobrotnika Edwarda Hyda«; omenjeni Hyde ima pravico do dediščine tudi v primeru doktorjevega »izginotja ali neobjasnjive odsotnosti za kakršen koli čas, ki bi bil daljši od treh koledarskih mesecev.« Prenos imovine se mora izvršiti brez oklevanja in edina Hydova obveza je, da izplača nekaj manjših vsot članom doktorjevega gospodinjstva. Ta dokument je doktorja že od nekdanj bodel v oči. Žalil ga je kot advokata in kot človeka, ki je ljubil v življenju razumne in običajne postopke in mu je pomenjalo čudnišvo isto kakor neskrupnost. Dotlej mu je jezo razpihivalo le dejstvo, da ni o Hydu vedel ničesar, zdaj mu je pa v duši vzkipevalo, ker je po nenadnem obratu o njem nekaj zvedel. Peknilo ga je, da ni mogel o tem skrivnostnem človeku zvedeti ničesar več. Toda postalo je še huje, ko se je iz spremenljive in neresnične megle, ki mu je dolgo mračila oči, nenadoma izluščil njegov demonski in zločinski lik.

— Menil sem, da je napisal to v napadu blaznosti, — je zamrmral sam pri sebi, ko je spravljal odvratni dokument spet v blagajno, — zdaj me pa plaši misel, da je po sredi nekaj nepoštenega in sramotnega.

Utrnil je svečo, si oblekel plašč in krenil proti Cavendish squeru, tej trdnjavi medicine, kjer je imel njegov prijatelj, slavni zdravnik dr. Lanyon svojo hišo in sprejemal v njej številne paciente. »Če je komu kaj znanega, mora biti to Lanyon,« je pomislil sam pri sebi.

Dostojanstveni sobar ga je poznal in pozdravil; od vrat ga je peljal naravnost v jedilnico, kjer je sedel dr. Lanyon sam in pil vino. Doktor je bil prisrčen, zdrav, z živahnim zardelim obrazom, sivimi lasmi, ki so se prezogodaj pobelili, in bučnega ter odločnega vedenja. Kakor hitro je ugledal Mr. Uttersona, je planil s stola in ga dočakal z razširjenimi rokami. Prisrčnost, ki mu je bila svojska, je bila videti nekolikantj teatralna, vendar je koreninila v iskrenem čustvu. Bila sta si stara prijatelja, stara tovariša iz šole in univerze, oba sta nenavadno spoštovala samega sebe in drug drugega, in kar ni vselej nujno, nikdar se nista naveličala drug drugega.

Po krajšem kramljanju o nepomembnih rečeh je napeljal advokat razgovor na predmet, ki mu je tako neprijetno zaposlil um.

— Frepričan sem, Lanyon, da sva midva najstarejša prijatelja Henryja Jekylla.

— Hotel bi, da bi bili prijatelji nekolikantj mlajši, —

se je dr. Lanyon bučno zasmeljal. — Recimo, da smo. Kaj pa je z Jekyllom? Zdaj ga le poredkoma vidim.

— Res? — je dejal Mr. Utterson. — Mislim sem, da vaju vežejo skupni interesi.

— Saj so naju tudi vezali! — je odvrnil zdravnik. — Vendar je od tega že blizu deset let, ko je postal Henry Jekyll po mojem mnenju nekakšen fantast. Šel je po napačni poti. Mislim napačni, kar zadeva njegov razum. Čeravno sem se tudi pozneje zanimal za njega, zaradi starega prijateljstva pač, sem tega človeka vražje redko srečaval, danes pa ga skoraj ne vidim več. Takšno neznanstveno čvekanje, — je dodal zdravnik in zardel, — bi odštujilo tudi Damona in Ptijo.

Ta majhna razdraženost je Mr. Uttersona nekolikantj pomirila. »Razšla sta se le o nekem znanstvenem vprašanju,« je pomislil, in ker ni bil človek s kakšnimi znanstvenimi strastmi (razen pri vprašanju prenosa imovine), je celo pomislil: »Dobro, da ni nič hujšega!« Prijatelju je dal nekaj sekund oddiha, da bi se umiril, potem pa prešel na vprašanje, zaradi katerega ga je obiskal.

— Si mar kdaj srečal njegovega varovanca... nekega Hyda?

— Hyda? — je ponovil Lanyon. — Ne, nisem. O njem nisem še nikdar nič slišal.

To so bila vsa obvestila, ki jih je prinesel s seboj v veliko posteljo, po kateri se je prevračal vse do jutra. Bila je noč, ki ni prinesla počitka njegovemu utrujenemu umu, ki se je mučil v temi in bil obseden od vsemogočih ugibanj.

Na cerkvi, ki je bila tako blizu njegovega stanovanja, je odbilo šest udarcev, on pa je še vedno vrtal po svojih vprašanjih. Dotlej je privlačevala ta zadeva le njegov razum, zdaj si je pa pokorila še njegovo domišljijo. Ko se je v temi prevračal, je šla mimo njegove zavesti zgodba Mr. Enfielda kakor trak z osvetljenimi slikami. Povsod jasno je videl speče mesto s praznimi ulicami in uličnimi svetilkami, nato je razločil postavbo nekega človeka, potem tistega otroka, ki je tekel od lekararja. Nato se zalepita drug v drugega in ta Jugernaut v človeški podobi pohodi deklico in gre dalje in se ne zmeni za njen krik... ali bi ugledal sobo v bogati hiši, kjer spi njegov prijatelj in se smehlja v svojih sanjah; tedajci se vrata odpro, zavese na postelji se razmaknejo, prijatelj se prebudi in — glet! Pred njim stoji človek, ki ima nad njim tolikšno moč, da se v tej nočni uri dvigne in se ukloni njegovi volji.